

Z rozhodnutí ve věcech pracovních.

Služební smlouva

§ 1158.

792.

Prohlášení Všeobecného pensijního ústavu, že se účastní léčebné péče pojištěnce a že přejímá poměrnou část léčebných nákladů nemocenské pojišťovny, jest považovati za »zavedení«
léčebné péče ve smyslu § 49 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. Propuštění pojištěnce ze služeb, jež se stalo v době od podání žádosti za zavedení léčebné péče a za jejího trvání jest bezúčinné (§ 55 zák. čís. 26/1929 Sb. z. a n.). Rozh. nejv. soudu z 3. VII. 1934, č. j. Rv I 85/33-7, Sb. min. sprav. č. 37.

Podle § 49 zák. čís. 26/1929 Sb. z. a n., jest nositel pensijního pojištění oprávněn zavést léčebnou péči s pojištěncem a podle § 51 cit. zák. jest oprávněn kdykoli odejmouti nositeli nemocenského pojištění léčení nemocného pojištěnce a převzít jej do vlastního léčení.

Jde tudíž v předmetném případě především a jedině o otázku, zda přípis nositele pensijního pojištění, »Všeobecného pensijního ústavu, že dne 17. února 1932«, jímž tento prohlásil, že se účastní léčebné péče žalobkyně a že přejímá poměrnou část léčebných nákladů nemocenské pojišťovny, lze považovati za »zavedení léčebné péče ve smyslu § 49 zákona čís. 26/1929 Sb. z. a n.«.

Nejvyšší soud sdílí právní názor obou nižších soudů v této otázce, že oním dopisem byla léčebná péče zavedena, při čemž má za to, že ne-sejde na tom, jakým způsobem nositel pensijního pojištění tuto léčebnou péči provádí, zda tím, že léčebnou péči převezme vůbec a žádá pak od nositele nemocenského pojištění poměrnou náhradu vynaložených nákladů, nebo tím, že přistoupí k léčebné péči nemocenské pojišťovny a se poměrným dílem zúčastní nákladů, ježto rozhodným je dílem, zda pojištěnec je podroben léčebné péči Všeobecného pensijního ústavu (§ 55 cit. zák.). Nositeli pensijního pojištění jest ponecháno na vůli, aby si vybral, který ze způsobů shora uvedených mu v konkrétním případě lépe pro jeho léčebnou péči vyhovuje. V ostatním poukazuje se na správné důvody nižších soudů, opřené zejména i o zjištění na základě dopisů Všeobecného pensijního ústavu ze dne 23. března 1932 a 27. května 1932, v nichž tento ústav oznamuje, že zavedenou péči ve smyslu § 49 násled. cit. zák. provádí buď tak, že sám poukáže pojištěnce do léčebného ústavu a požaduje poměrnou část nákladů od nositele pensijního pojištění, anebo tak, že z důvodů účelnosti povolí výkon léčebné péče nositelem nemocenského pojištění a hradí poměrnou část nákladů.

Podala-li tudíž v souzeném případě — jak je zjištěno — žalobkyně žádost k Pensijnímu pojištění v Praze za převzetí do ústavní péče a došla-li žádost ta ústavu dne 5. února 1932 a Pensijní ústav sdělením ze dne 17. února 1932 prohlásil, že se zúčastní léčebné péče, čímž, jak v předu doloženo, zavedl u žalobkyně léčebnou péči, byla výpověď služebního poměru, respektive propuštění žalobkyně se strany zaměstnavatelovy právně bezúčinnou, ježto se stala od podání žádosti a za trvání léčebné péče. (§ 55 zák. čís. 26/29.)

Obchodní pomocníci

§ 1.

793.

Nastala-li obmezením provozování podniku změna v pracovním poměru, obzvláště co do způsobu a doby zaměstnání a co do způsobu odměny, jest

u zaměstnance, který byl vypovězen, pak ale na vlastní přání nadále ve službě ponechán a jinak zaměstnán, otázku, zda jde o vyšší nekupecké služby (§ 1 zákona, č. 20/1910 ř. z.), čili nic, posuzovati samostatně podle toho kterého období jeho zaměstnání. Rozh. nejv. soudu z 9. VI. 1934, č. j. Rv I 686/33, Sb. min. sprav. 1223.

Dovolání, oprávněmu o dovolací důvody. č. 2, 3 a 4 § 503 c. ř. s., nelze upříti oprávnění. Odvolací soud má za to, že rozhodnou otázku, konal-li žalobce vyšší nekupecké služby podle § 1 zákona ze dne 16. ledna 1910, ř. z. č. 20, jest řešiti podle jeho zaměstnání v době normálního neomezeného provozu podniku žalované firmy. Důsledkem toho zjišťuje rozsudek druh a rozsah žalobcových služeb jen za trvání normálních poměrů a dochází tak k úsudku, že tyto úkony žalobcovy sluší považovati za vyšší úkony, ježto přesahují obor a výši výkonnosti obyčejného dělníka. Odvolací soud však prezírá, že žalovaná v řízení první stolice přednesla, že počínajíc rokem 1931 nastala v provozu jejího podniku zásadní změna, že totiž provoz v lednu 1931 byl zastaven a počínajíc měsícem únorem 1931 byl prováděn na zcela jiném podkladě než v době dřívější, ježto firma došle jí objednávky již nevyřizovala vlastní výrobou, nýbrž tím způsobem, že výrobou pověřila jiné tovární podniky a sobě vlastně ponechala expedici tak vyráběného zboží svým zákazníkům. Důsledkem toho nastala i změna v pracovním poměru žalobcově. Týž byl 18. prosince 1930 vypovězen, avšak k svému vlastnímu přání dále ponechán ve službě žalované, jenže byl pouze polodenně zaměstnán a odměňován podle výsledku této skutečně konané práce, musil konati všechny potřebné práce a jeho úkony byly od té doby jen ryze manuálního rázu, jak je žalovaná na č. 1, 5 v. blíže udává. Tyto práce konal pak žalobce až do ukončení svého pracovního poměru. Nebylo ovšem předneseno, že dřívější služební smlouva byla dohodou stran výslovně změněna a že žalobce podle této změněné smlouvy byl sjednán, resp. se zavázal k jiným služebním úkonům, než doposud v prvním pracovním období. Nelze však souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že se těmito skutečnostmi na dřívějším pracovním poměru žalobcově ničeho nezměnilo a že původní smlouva trvala dále, když bylo upuštěno od dané výpovědi a žalobce byl nadále zaměstnán u žalované firmy. Jsou-li skutečnosti tvrzené správné, nemohly žalobci zřejmě ujíti změněné poměry provozovací, musil z toho nahlédnouti, že jeho služeb v dřívějším rozsahu a způsobu asi nebude zapotřebí, že bude musiti konati jiné služby, odpovídající nynější organizaci a provozu podniku, a zůstal-li přesto ve službách žalované a podrobil-li se též — hledě k tomuto změněnému stavu — jiným pracovním podmínkám v příčině pracovní doby a úplaty služeb, jest opodstatněn závěr, že tím nastala změna žalobcova poměru pracovního mlčky (§ 863 obč. zák.), pročež nutno přihlédnouti k pracím, jež žalobce v tomto druhém období skutečně konal, má-li býti rozhodnuto o tom, konal-li vyšší úkony podle § 1 zák. cit. Odvolací soud, vycházející z mylného právního nazírání, neobíral se dotčeným přednesem žalované, ač má význam pro rozhodnutí sporu (§ 503, č. 3 c. ř. s.), a neučinil v tomto směru potřebná zkoušení skutková (§ 503, č. 2 c. ř. s.) a důsledkem toho není rozepře zralá k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.). Za vyšší úkony považovati sluší všechny úkony, které přesahují obor a výši

výkonnosti obyčejného dělníka, ježto vyžadují zručnost a odbornou zkušenost, která se u obyčejného dělníka v podniku tom zaměstnaného nepředpokládá. (Sb. n. s. č. 4079, 4028, 3515*) a j.) Jest souhlasiti se závěrem odvolacího soudu, že úkony jím zjištěné, které žalobce konal v prvním období svého pracovního poměru až do výpovědi toho poměru ke konci roku 1930, spadají do rámce takových vyšších úkonů. Bude však třeba ještě zjistiti, jsou-li pravdivé skutečnosti, jimiž žalovaná odůvodnila zásadní změnu provozování svého podniku a tím i pracovního poměru žalobcova ve směru svrchu uvedeném, a dále bude třeba přesně zjistiti, v čem záležely služební úkony žalobcovy v tomto druhém období jeho pracovního poměru a které služby v této rozhodné době skutečně konal, aby mohlo býti posouzeno, zda byly splněny předpoklady pro vyšší nekupecké úkony a práci, konaných žalobcem v tomto rozhodném období. Aby se došlo k spolehlivému zjištění v těchto směrech, nebude možno se obejít bez opětného slyšení svědků, ježto ve svých výpovědích nerozpoznávali služby žalobcovy v prvním a druhém období konané, a bude pak snad třeba též opakovati důkaz slyšením znalce, nebude-li soud s to význam práci, o které jde, sám posouditi na základě vlastních zkušeností. Dovolání je tedy s tohoto hlediska odůvodněné a bylo, ježto naznačenými vadami je postiženo i řízení první stolicí, zrušiti rozsudky obou nižších soudů a věc vrátiti procesnímu soudu první stolicí, aby o věci dále jednal a znovu rozhodl.

§ 34. 794.

Podíl na zisku, provise i remunerace připadající na období od předčasného propuštění (předčasné výpovědi) až do doby, ve které by služební poměr byl ukončen, kdyby bylo bývalo šetřeno smluvené nebo zákonné lhůty výpovědní, jest částí zaměstnancova nároku, jehož uplatnění je vázáno lhůtou § 34 zák.

Uplatněn-li nárok na podíl na zisku, provisi a remuneraci za dobu skutečného výkonu služby před předčasnou výpovědí, nelze použití ustanovení § 34 zák.

Obmezení podle § 34 zák. se nevztahuje na nárok na »odbytné«. Rozh. nejv. soudu z 16. II. 1934, R I 65/34, Váž. obč. 13.295.

V § 34 cit. zák. jsou šestiměsíční propadnou lhůtou podmíněny mimo jiné nároky na náhradu škody pro předčasné propuštění ve smyslu § 29. Že »předčasným propuštěním« jest rozuměti i propuštění obchodního pomocníka, když zaměstnavatel, neuplatniv ani zvláštní důležitý důvod k předčasnému propuštění, použil k rozvázání služebního poměru výpovědi, příčici se výpovědní době buď smluvené nebo zákonem určené, dovodil nejvyšší soud již v rozhodnutí ve Sb. n. s. č.

*) Váž. obč. 4079 (rozh. z 29. VII. 1924, Rv II 441/24): Tkalcovský mistr, třeba sám konal též některé práce mechanické, spadá pod zákon o obchodních pomocnících.

Váž. obč. 4028 (rozh. z 1. VII. 1924, Rv I 552/24): Za vyšší úkony ve smyslu § 1 zák. považovati slušivší úkony, které přesahují obor a výši výkonnosti obyčejného dělníka.

Pokud jest tkalcovský mistr obchodním pomocníkem.

Váž. obč. 3515 (rozh. z 20. II. 1924, Rv I 1107/23): Vyšší služby ve smyslu § 1, odstavec druhý zákona, nejsou podmíněny vyšším vzděláním, nýbrž stačí, liší-li se vzhledem na způsob výroby a vedení podniku od obyčejných úkonů většiny pomocných dělníků. Pokud jest tomu tak u mistra tkalcovského.

4393,*) k němuž se odkazuje. § 29 ustanovuje, že zaměstnanec, byv předčasně bez důležitého důvodu propuštěn, může bez újmy dalších nároků na náhradu škody žádati kromě části platu přiměřené jeho dosavadním výkonům, plat náležející mu podle smlouvy za dobu, jež by musila projíti až do skončení služebního poměru uplynutím určené smluvní doby nebo rádnou výpovědí. Z toho vyplývá, že zákonodárce k této posleze uvedené části úplaty hledí jako k nároku na náhradu škody. Že k úplatě jako odměně v širším slova smyslu náleží mimo služní podíl na zisku, provise i remunerace, vychází najevo z ustanovení § 16 a jeho zařazení do oné části zákona, v níž pod hlavním nápisem »odměna« jsou uvedeny jednotlivé příslušné nároky a zvláště označeny písmeny a) až c) a nemůže býti v pochybnosti o tom, že je-li právní nárok na remuneraci opodstatněn, tvoří část zaměstnancovy odměny, jejíž vyplacení jest jen vázáno lhůtou (viz rozh. býv. n. s. ve Vídni z 13. října 1910 úř. sb. č. 1280)*). Byl-li služební poměr zrušen před splatností nároku, má zaměstnanec nárok na remuneraci ve vyšší, odpovídající poměru mezi obdobími služebním, pro které se odměna poskytuje, a uplynulou služební dobou (§ 16), t. j. v případě § 29 (předčasné propuštění) až do doby, ve které by služební poměr byl ukončen, kdyby bylo bývalo šetřeno umluvené nebo zákonné lhůty výpovědní, a podle § 29 odst. (2) zákona je i tato část odměny splatnou současně se zrušením služebního poměru. Tomu-li tak, jde i tu o nárok na náhradu škody z důvodu předčasného propuštění, podléhající prekluzi podle § 34 zák. č. 20/1910 ř. zák. V souzeném případě neuplatňuje však žalobce jen vánoční (novoroční) remuneraci, jež by jinak byla splatná až koncem roku 1932 a jen pro rozvázání služebního poměru se stala splatnou již dnem 30. června 1932, nýbrž i remunerační částky splatné ke konci roku 1930 a 1931. Tyto obě zadržené částky, předpokládající, že žalobce na remuneraci vůbec má nárok, nebylo by lze pokládati za odměny v § 29 zákona č. 20/1910 ř. z. dotčené, ježto zaměstnanci příslušejí bez ohledu na výpověď, pokud se týče na propuštění, podle smlouvy za jeho dosavadní výkony a proto nejde tu o nárok, jaký má § 34 cit. zákona na mysli. »Odbyté« není částí odměny za konané služby, nýbrž poskytuje se, bylo-li umluveno, stejně jako pense k zajištění existence zaměstnancovy pro případ rozvázání služebního poměru výpovědí, propuštěním a vystoupením. Jde tu tedy o smluvní nárok, jenž s náhradou z důvodu propuštění nemá nic společného, a proto nelze naň vztahovati obmezení podle § 34 citovaného zákona. Rozhodnutí Sb. n. s. č. 7719*), k němuž rekurent odkazuje, se na souzenou věc nehodí, neboť předpokladem tohoto rozhodnutí byl zcela odlišný skutkový základ, že se totiž obchodní pomocník zavázal, že pro případ vystoupení ze služby zaplatí zaměstnavateli pevně smluvenou náhradu, t. j. smluvní pokutu, náležející k nárokům zaměstnavatele proti zaměstnanci § 31 (2) zákona.

*) Váž. obč. 4393 (rozh. z 20. XI. 1924, Rv I 1297/24): Nárok zaměstnance na plat za celou dobu rádné výpovědi, ježto byl vypověděn v kratší lhůtě, podléhá průpadu podle § 34 zák. o obch. pom. Předčasné propuštění nevyžaduje vždy, by poměr byl rozvázán s okamžitou platností.

*) Váž. obč. 7719 (rozh. z 26. I. 1928, Rv I 578/87): Zavázal-li se obchodní pomocník, že pro případ vystoupení ze služby (nenastoupení služby) zaplatí zaměstnavateli pevně smluvenou náhradu, jde o smluvní pokutu, náležející k nárokům zaměstnavatele proti zaměstnanci podle § 31, třetí odstavec zákona. I v tomto případě dlužno nárok uplatnit v propadné lhůtě § 34 zák., k níž dlužno přihlížeti z úřadu.

Domovníci

§ 8.

795.

Domovník má nárok na bezplatný byt a nemůže se vzdát tohoto svého nároku. Smlouva o úplatě za domovníký byt jest nicotná. Rozh. nejv. soudu z 22. III. 1934, Rv I 671/32, Váž. obč. 13.384.

Jádrem sporu jest otázka, zda přísluší domovníku podle § 8 zákona ze dne 30. ledna 1920 čís. 82 Sb. z. a n. bezplatný domovníký byt a zda tento předpis jest povahy velicí, či zda domovník se může vzdát svého nároku na bezplatný domovníký byt. Odvolací soud poukazuje k tomu, že v zákoně domovníckém není nikde výslovného předpisu o tom, že poskytnutí domovníckého bytu musí býti bezplatné, třebaže z doslovu § 9 lze vyčísti, že zákon předpokládá bezplatnost domovníckého bytu; ale poněvadž v § 15 téhož zákona, jenž vypočítává velicí předpisy domovníckého zákona, § 9 uveden není, dospěl odvolací soud k úsudku, že bezplatnost domovníckého bytu není rázu donucovacího — a vzhledem na základě písemné smlouvy ze dne 13. dubna 1926 za prokázané, že byl smlouven tak zvaný stavební příspěvek 5.000 Kč, který byl úplatou za poskytnutí domovníckého bytu, vyhověl odvolání žalované a zamítl žalobu ohledně částky 4.925 Kč jako úplaty podle smlouvy již užíváním bytu vyčerpané. Žalovaná hájí v dovolací odpovědi právní názor odvolacího soudu poukazem k rozhodnutí čís. 1783, 6966 a 7523*) Sb. n. s. — přezírá však, že v případech těch bylo zjištěno, že nejde o smluvní poměr domovníký, kdežto v souzeném případě bylo zjištěno, že žalobkyně spolu se svým manželem byli v domě žalované domovníky. S právním názorem odvolacího soudu nelze souhlasiti. Podle § 8 zákona ze dne 30. ledna 1920 čís. 82 Sb. z. a n. jest domovníku dáti vhodný, světlý a k řádnému používání způsobilý byt, pokud možno o dvou místnostech (pokoj a kuchyň) blízko domovních dveří. Z úvodních slov § 9 »mimo byt« vyplývá, že domovníký byt tvoří s další v § 9 zmíněnou odměnou úplatu za výkon služebních povinností domovníku podle §§ 5 a 6 téhož zákona uložených. Třeba v § 8 není výslovně stanoveno, že byt jest přidělit domovníku bezplatně, vyplývá tento důsledek z uvedených předpisů, z pojmu »služebního bytu, jakož i z ustanovení § 1090 obč. zák., neboť byl-li někomu v užívání odevzdán byt na určitou dobu za určitý plat, jde o poměr nájemní, který vylučuje byt služební, t. j. byt užíváný jen z práva služebního (srov. rozh. čís. 6075 a 11.667 Sb. n. s.*). Podle § 15 nemohou býti mimo jiné také práva příslušející domovníku podle § 7 ujednáním vyloučena ani omezena. Jestliže podle § 8 má domovník — jak vloženo — nárok na bezplatný byt, jest bez významu, že § 9 není v § 15 zákona uveden. Když tedy strany smluvily dne 13. dubna 1926 pod označením stavebního příspěvku úplatu za poskytnutí domovníckého bytu, šlo o smlouvu zákonem za-

*) Váž. o. b. č. 1783 (roz. z 8. VIII. 1922, Rv I 888/22): Pokud jest ve smyslu zákona ze dne 30. ledna 1920, čís. 82 Sb. z. a n., ohledně bytu domovníkem ten, kdo si byt v domě sám platí.

Váž. o. b. č. 6966 (roz. z 6. IV. 1927, Rv II 219/27): Pouhé vykonávání domovníckých prací nezakládá ještě nutně domovnícké smlouvy ve smyslu § 1 zákona.

Váž. o. b. č. 7523 (roz. z 17. XI. 1927, Rv I 1785/27): Nejde o poměr domovníký ve smyslu zákona ze dne 30. ledna 1920, čís. 82 Sb. z. a n., obstarávaly-li sice za částečnou slevu z činže práce v domě, které jinak vykonávají domovníci, avšak jen ony, jež připadaly na toho, kdo je vykonával, a na majitele domu, nikoliv však i na ostatní nájemníky, kteří si práce takové obstarávali sami, a byly-li kromě činže, třebaž částečně slevněné, požadovány též značné příplatky na opravu domu.

kázanou, tedy nicotnou (§ 879 prvý odstavec obč. zák.), neboť žalobkyně a její manžel nemohli se vzdáti práva na poskytnutí bezplatného domovníckého bytu. Lhostejné je, že strany označily smlouvu jako smlouvu nájemní, když v pravdě uzavřely smlouvu domovníckou, tedy smlouvu služební; nerozhodno je též, že smluvená úplata nebyla označena jako nájemné, nýbrž jako stavební příspěvek, neboť tento není podle své pravé povahy ničím jiným, než jen »cenou« za užívání bytu (§ 1090 obč. zák.), tedy nájemným (srov. rozh. čís. 11.204 a 12.666 Sb. n. s.*). Jsou tedy v souzeném případě splněny veškeré předpoklady žaloby z bezdůvodného obohacení podle § 1431 obč. zák.

§§ 8, 9.

796.

Zákon č. 314/1920 se vztahuje i na platy domovníků. Exekuci nelze tu však omeziti na jednu třetinu pohledávání povinného jen za úklid v domě a na chodníku a na poplatek za klíče od domovních dveří, nýbrž jest přihlížeti k celkovým požitkům domovníckým se započtením hodnoty za domovníký byt. Rozh. nejv. soudu z 26. I. 1934, R I 1338/33, Váž. obč. 13214.

Že se § 1 odstavec první zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n. vztahuje na jakékoliv služební platy osob zaměstnaných ve službách veřejných nebo soukromých, bylo vysloveno v rozhodnutí čís. 10.598**) Sb. n. s. A není zákonného důvodu vylučovati z ustanovení toho platy domovníků. Jest proto výtku, že se zákon ten nevztahuje na platy domovnícké nedůvodnou. Jest však přisvědčiti dovolacímu rekursu v tom, že naturální požitky jest, kromě případu § 3 zmíněného zákona, vzíti v počet při stanovení zabavitelného důchodu dlužníka, jak bylo vysloveno v rozhodnutí čís. 3426***) Sb. n. s. Nelze proti exekuci omeziti na jednu třetinu pohledávání povinných jen za úklid v domě a na chodníku a na poplatek za klíče od domovních dveří, nýbrž za celkové požitky domovnícké, tedy se započtením hodnoty za domovníký byt (§ 8 zákona z 30. ledna 1920, čís. 82 Sb. z. a n.).

Pracovní doba

§§ 6, 7.

797.

Při nedovolených pracích přes čas jest zaměstnanec oprávněn, domáhati se náhrady pro bezdůvodné obohacení zaměstnavatelem, z něhož mu vzešla újma. Stačí, přednesli-li žalobce ve sporu a nabídl o tom důkazy, že vykonal pro žalovaného

*) Váž. o. b. č. 6075 (roz. z 27. V. 1926, Rv I 770/26): I když před účinností zákona byt nebyl dán domovníku v užívání jenom na základě domovnícké smlouvy jako úplata za domovnícké práce tak, že by byl domovník oprávněn užívatí bytu jen tak dlouho, dokud trvá služební poměr, dlužno od účinnosti zákona považovati onen byt za služební byt domovníký. Na tom nemění ničeho, že domovník i napotom z bytu něco platil a že platil příspěvek na opravu a vodné.

Váž. o. b. č. 11.667 (roz. z 13. V. 1932, Rv I 578/31, v »Prac. právu« roč. XII, č. 465): Úmluva, podle níž se zavázal domovník platiti z obývané jím místnosti nájem, jest nicotná, a jest domovník oprávněn (§ 1431 obč. zák.) domáhati se na majiteli domu vrácení zaplacené činže.

Váž. o. b. č. 11.204 (roz. z 3. XII. 1931, Rv I 1057/30): I t. zv. stavební příspěvky jsou součástí nájemného.

**) Váž. o. b. č. 3426 (roz. z 23. I. 1924, Rv II 555/23): v »Prac. právu«, roč. X., č. 244: Při osobách ne trvale zaměstnaných (při sezonních dělnících) nelze připustnost exekuce posuzovati podle platebních lhůt, v nichž dlužník bere plat nebo mzdu. Rozhoduje celkový roční příjem.

***) Váž. o. b. č. 3426 (roz. z 23. I. 1924, Rv II 555/23): Naturální požitky jest kromě případů § 3 zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 Sb. z. a n. započítati do zabavitelného důchodu dlužníka.

jako svého zaměstnavatele práci v pracovních hodinách přes čas a že za ně neobdržel zaplacen, a domáhal-li se na žalovaném, by mu za ně zaplatil. Rozh. nejv. soudu z 21. XII. 1933, Rv I 2244/33, Váž. obč. 13.131.

S hlediska dovolacího důvodu podle § 503 čís. 4 c. ř. s. dovolatel dovozuje, že napadený rozsudek neprávem posuzuje žalobní nárok na odměnu za práci přes čas jako nárok »na náhradu škody z bezdůvodného obohacení«, ježto prý žalobce svůj nárok opřel výhradně o zákon čís. 91/1918 Sb. z. a n. a neuvedl okolností, z nichž by se dalo usuzovati, že požaduje náhradu škody nebo náhradu za bezdůvodné obohacení žalovaného. Dovolatel nelze v tom přisvědčiti. Z toho, že nárok na odměnu za nepovolené práce přes čas nemůže býti vyvozován ze zákona čís. 91/1918 Sb. z. a n., ještě nikterak nelyne, že by se zaměstnanec nemohl na zaměstnavatele vůbec domáhati náhrady toho, oč byl připraven svémocným prodlužováním zákonné pracovní doby zaměstnavatelem. Zaměstnanci zbývá při nedovolených pracích přes čas, by se domáhal náhrady pro bezdůvodné obohacení zaměstnavatele, z něhož mu vzešla újma. K opodstatnění takového nároku postačí průkaz, že se zaměstnanec nedostalo od zaměstnavatele za vykonané přesčasové práce náležité odměny a že tedy zaměstnavatel byl jimi na jeho úkor bezdůvodně obohacen (viz rozh. čís. 12.158 Sb. n. s.*). Žalobce ve sporu přednesl a nabídl o tom důkazy, že vykonal pro žalovaného jako svého zaměstnavatele práci v pracovních hodinách přes čas, za něž neobdržel zaplacení, a domáhal se na žalovaném, aby mu za ně zaplatil. Tento jeho přednes postačil jako žalobní důvod i pro opodstatnění žalobního nároku.

Podřadití tento žalobní přednes pravidlu právnímu jest věcí soudu, který není při tom vázán právním stanoviskem žalobcovým. Odvolací soud se podle toho zachoval a výši žalobcova nároku určil podle § 273 c. ř. s., k čemuž byl oprávněn. Po této stránce nelze tedy napadenému rozsudku důvodně vytýkati právní mylnost podle § 503 čís. 4 c. ř. s. a dovolání žalovaného, pokud brojí proti jeho potvrzující části bylo odepřiti úspěch.

§§ 6, 7.

798.

I když nebylo zaměstnavateli uděleno povolení k práci přes osmihodinovou pracovní dobu (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 Sb. z. a n.), může se zaměstnanec domáhati na zaměstnavateli odměny za práci přes čas z důvodu bezdůvodného obohacení zaměstnavatele.

Okolnost, že zaměstnanec po celou dobu, co byl zaměstnán, nepožadoval odměnu za nepovolené

*) Váž. obč. 12.158 (rozh. z 2. XII. 1932, Rv I 1589/32, v »Prac. právu«, roč. XII., č. 529): Pokud postačí žalobcův přednes k opodstatnění žalobního nároku na odměnu za práci přes čas s hlediska bezdůvodného obohacení zaměstnavatele i s hlediska poškození zaměstnance. Z toho, že smluvní nárok na odměnu za nedovolené práce přes čas nemůže býti opřen o zákon čís. 91/1918 Sb. z. a n., ještě nikterak nelyne, že by se zaměstnanec nemohl vůbec domáhati na zaměstnavateli náhrady toho, oč byl připraven svémocným prodlužováním zákonné pracovní doby zaměstnavatelem. Zaměstnanci zbývá i při nedovolených pracích přes čas, by se domáhal náhrady pro bezdůvodné obohacení zaměstnavatele a pro své poškození. K opodstatnění takového nároku na náhradu postačí průkaz, že se zaměstnanec nedostalo od zaměstnavatele za vykonané přesčasové práce náležité odměny a že na jeho úkor byl jimi zaměstnavatel bezdůvodně obohacen. Výši odškodného může soud určit podle § 273 c. ř. s., při čemž jest uvážit, zda nebyly nedovolené práce přes čas přiměřeně odměněny již v měsíčním platu pokud se týče v měsíční remuneraci úhrnkové (paušální), pokud se týče, zda-li tím, co bylo žalobci za jeho přesčasové práce zaplacen, byly tyto práce přiměřeně odměněny, čili nic.

práce přes čas a zvláště ji neúčtoval v měsíčních výkazech, neopodstatňuje ještě o sobě závěr, že se zaměstnanec chtěl úplaty za mimořádné úkony vážné a svobodně zřící, šlo-li o zaměstnanec hospodářsky na zaměstnavateli závislého, jenž se mohl důvodně obávati, že bude jinak ze zaměstnání propuštěn a vydán nebezpečí nezaměstnanosti a bíd, tím spíše, klad-li zaměstnavatel velkou váhu na brzké ukončení prací zaměstnanci svěřených a pobízel-li ustavičně k jejich urychlení. Rozh. nejv. soudu z 1. II. 1934, Rv I 991/32, Váž. obč. 13235.

Jest souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že odměnu za práci přes čas v souzeném případě nelze opíratí o zákon Sb. čís. 91/1918, jelikož zákon ten zaručuje v §§ 6 (3) a 7, »zvláštní odměnu« jen za dovolené hodiny přes čas (Sb. n. s. čís. 10504,*) 10226, 8818, 8717) a mezi stranami není sporu o tom, že ke konání práce přes čas v tomto případě nebylo uděleno povolení příslušného úřadu podle § 6 uvedeného zákona. Avšak žalobce přednesl, že vykonal pro žalovanou stranu jako svou zaměstnavatelku uložené mu práce přes čas, za něž neobdržel zaplacen, a proto domáhal se na ní, by mu za ně zaplatila. Tento jeho přednes postačí jako žalobní důvod k opodstatnění žalobního nároku i s hlediska bezdůvodného obohacení zaměstnavatelů, i pro poškození zaměstnancovo, a bylo na žalobci, by prokázal, že se mu nedostalo od zaměstnavatelů za vykonané práce přes čas náležité odměny a že na jeho úkor byli zaměstnavatelé (žalovaní) bezdůvodně obohaceni. Nižší soudy zjistily, že žalovaní pověřili žalobce v letech 1926 a 1927 technickými pracemi pozemkové reformy na Slovensku, že práce byla velmi obtížná, že jí žalobce v normálních pracovních hodinách nemohl zdolatí a že konal 870 hodin přes čas, konečně že se mu za tyto hodiny nedostalo odměny. Námitku žalovaných, že nedali žalobci příkaz, by pracoval mimo obvyklé hodiny a že tuto práci konal z vlastního popudu bez vědomí a proti jejich vůli, vyřídily nižší soudy zjištěním, že žalovaným poměry na Slovensku byly známy, že však žalobce přes to opětně pobízeli k zaslání

*) Váž. obč. 10504 (rozh. z 3. II. 1931, Rv I 204/30 v »Prac. právu«, roč. X., č. 228): Zaměstnanec nemůže se domáhati úplaty za práce přes čas, které konal z vlastního popudu bez příkazu a vědomí zaměstnavatele a jež zaměstnavatel ani dodatečně neschválil. Úmluva stran o dovolené práci přes čas jest nicotná a nezávazná a nemůže z ní býti vyvozován smluvní nárok na odměnu za práci přes čas, nýbrž zbývá jen žaloba o náhradu škody a z bezdůvodného obohacení. Určiti výši odškodného lze podle § 273 c. ř. s.

Váž. obč. 10226 (rozh. z 10. X. 1930, R I 374/30, v »Prac. právu«, roč. X., č. 166): Lze umluviti i konkludentním činem (§ 863 obč. zák.), že odměna za práci přes čas jest zahrnuta v úhrnkově ujednané mzdě. Tak jest tomu najmě, přijímal-li zaměstnanec mzdu po delší dobu bez výhrady, jsa si vědom, že se mu dostává ve smluvené mzdě odměny za veškeré práce smluvně mu uložené, tedy i za práce mimo osmihodinovou dobu pracovní. Za dovolené práce přes čas může se zaměstnanec domáhati jen náhrady škody.

Váž. obč. 8818 (rozh. z 22. III. 1929, Rv I 1039/28, v »Prac. právu«, roč. VIII., str. 83). Pokud jest míti za to, že zaměstnanec přijímal smluvenou týdenní mzdu za úplnou úhradu odměny za veškeré práce vykonané ve službě zaměstnavatelově, tudíž i za práce přes čas. Předpis § 6 (3) a § 7 (4) zák. předpokládá, že mzda byla ujednána za pracovní dobu osm hodin nepřevyšující a že práce přes čas byly konány se svolením příslušných orgánů správních.

Váž. obč. 8717 (rozh. z 16. II. 1929, Rv I 949/28, v »Prac. právu«, roč. VIII., str. 67). Je-li úmluva odporující § 1 (1) zák. nicotnou a byla-li ujednána úhrnková mzda za celou pracovní dobu, tudíž i za případné hodiny přes čas, jest nicotností zasažena celá služební smlouva a nutně vše uvéstí do předešlého stavu. V takovém případě nelze ovšem vrátiti služby, a byl-li zaměstnanec za veškeré práce (tedy i za práce přes čas) náležitě odměněn, není obohacení na straně zaměstnavatele.

odhadních operátů a plánů; je tedy opodstatněn závěr odvolacího soudu, že tím souhlasili s nadměrnou prací žalobcovou, to tím spíše, že jako odborníci museli posoudit, že žalobce v normálním pracovním čase nemůže být s prací hotov. Jest na bíledni, že žalovaní pracemi, které žalobce pro ně konal mimo normální hodiny, byli obohaceni, ježto jinak by byli museli zaměstnávat více pracovníků nebo vyřizovati zakázky za dobu mnohem delší, takže by pak musili buď platit více zaměstnancům nebo po delší čas pracovní honorář. Tomu-li tak, jest nárok žalobců oprávněn z důvodu bezdůvodného obohacení podle § 1431 obč. zák. a nelze hledět k odlišným zvykům nebo zvyklostem, o nichž se zmínilí znalci (§ 10 obč. zák.). Nelze tedy vytýkati odvolacímu soudu, že se v rozsudku neobíral předpokladu zvyklostí znalci uvedenými. Zbývá ještě otázka, zda se žalobce vzdal odměny za práci přes čas. Odvolací soud zjistil, že žalobce po celou dobu, co byl zaměstnán, odměnu za práce přes čas nepožadoval a ji neúčtoval v měsíčních výkazech, ač v tomto oboru je obvyklé, že hodiny přes čas se zaúčtují hned s hodinami normálními. Avšak tato skutečnost o sobě nepodstatňuje ještě závěr, že se žalobce úplaty za tyto mimořádné úkoly chtěl vážně a svobodně zříci (§§ 863 a 869 obč. zák.), ano šlo o zaměstnance hospodářsky na žalovaných závislého, jenž se mohl důvodně obávat, že bude jinak ze zaměstnání propuštěn a při neblahých poměrech na pracovním trhu vydán nebezpečí nezaměstnanosti a bídy, to tím spíše, že podle zjištění nižších soudů žalovaní kladli velikou váhu na brzké ukončení práce žalobci svěřené a její urychlení ustavičně pobízeli u žalobce. Neběží tu o konkludentní činy toho rázu, jak § 863 obč. zák. předpokládá, by totiž podle všech okolností nebylo tu důvodné přičiny, by se o určité vůli strany pochybovalo. Takové pochybnosti nejsou tu však úplně vyloučeny, hledíc k tomu, co svrchu dovedeno.

Závodní výbory

§ g). 799.

Rízení je podstatně vadné, odmítne-li rozhodčí komise stížnost záv. výboru do propuštění dělníků z práce, pro svoji nepřislusnost, poněvadž po jejím názoru byl důvod k propuštění podle § 82 živn. ř. »pravděpodobně« dán. Nál. nejv. spr. soudu z 31. I. 1934 č. 1981, Boh. A 11.036.

Žalovaná rozhodčí komise prohlásila se za nepřislusnou proto, že uvedení zaměstnanci dopustili se jednání (bezdůvodné odepření práce), pro které mohl být pracovní poměr zrušen bez výpovědi podle § 82 živn. ř., čímž pozbyli ochrany zaměstnance pracujícího v závodě déle než tři léta (§ 3g) zák. o záv. výb.). Při tom ovšem rozhodčí komise přehlédla, že také v tom případě, když zaměstnanec zavdal příčinu k propuštění podle § 82 živn. ř., jest rozhodčí komise povinna rozhodnouti o nárocích podle § 3g) zák. o záv. výb. Aby tak mohla učiniti, musí zjistiti předpoklady, které nárok ten zakládají nebo vylučují. Vzejde-li tedy otázka, zda zaměstnavatel měl důvod propustiti zaměstnance bez výpovědi (§ 82 živn. ř.) a není-li tato otázka již pravoplatně rozhodnuta příslušným soudem, musí si rozhodčí komise tuto otázku vyřešiti sama. Její výrok o té otázce má povahu pouze prejudiciální a jest pouze předpokladem pro judikátní rozhodnutí podle § 3g) zák. o záv. výb., k němuž je rozhodčí komise příslušná, a které nemůže odepřítí jen proto, že judikátní rozhodnutí o pre-

judiciální otázce (o důvodu podle § 82 živn. ř.) přísluší soudu.

Rozhodčí komise měla tedy věcně rozhodnouti o nárocích podle § 3g) zák. o záv. výb. Shledala-li, že jest dán důvod k propuštění zaměstnanců podle § 82 živn. ř., měla nároky vznesené podle § 3g) zák. o záv. výb. jako bezdůvodné zamítnouti, neboť má-li zaměstnavatel k propuštění zaměstnance právní důvod podle § 82 živn. řádu, nemohou nároky podle § 3g) zák. o záv. výborech vzejíti.

Rozhodčí komise se zabývala arci otázkou, zdali skutková podstata propouštěcího důvodu podle § 82 živn. ř. byla dána. Než místo, aby v řízení náležitě zjistila, zda důvod ten existuje po právu či nic, a pak meritorně rozhodla o nároku podle § 3g) zák. o záv. výb., spokojila se s úsudkem, že důvod k propuštění zaměstnanců podle § 82 živn. ř. byl pravděpodobně dán a odmítla pak stížnost pro svoji věcnou nepřislusnost. Pro tento vadný postup bylo nař. rozhodnutí zrušiti podle § 6 zák. o ss.

§ g). 800.

Rozhodčí komise není oprávněna pro nepřislusnost odepřítí rozhodnutí o námitce, že byl dán důvod k propuštění zaměstnance bez výpovědi. Nál. nej. spr. soudu z 23. VI. 1934, č. 4017/30.

Naříkaný nálezev rozhodčí komise je rozhodnutím této komise o námitkách závodního výboru vznesených podle § 3, lit. g) zákona o závodních výborech proti propuštění jednotlivých zaměstnanců v podniku aspoň 3 roky nepřetržitě pracujících. Poněvadž citované usnesení výslovně povolává rozhodčí komisi k tomu, aby s konečnou platností o námitkách závodního výboru tohoto obsahu rozhodovala, nemůže stížnost důvodně vytýkati, že rozhodčí komise překročila meze své kompetence.

Stížnost nemůže popírati kompetenci rozhodčí komise ani z té příčiny, že snad šlo o propuštění zaměstnanců bez výpovědi podle § 82 živn. řádu, v kterémžto případě vylučuje § 3, lit. g) zákona o závodních výborech zvláštní ochranu danou zaměstnancům, v podniku aspoň 3 roky pracujícím.

Neboť jde-li o takový případ, není rozhodčí komise oprávněna rozhodnouti o námitce, že byl dán důvod k propuštění zaměstnance bez výpovědi, odepřítí pro svoji nepřislusnost, nýbrž je povinna s námitkou touto, již se popírá příslusnost poskytnutí ochrany podle § 3, lit. g) cit. zák., pro svůj účel věcně se vypořádati, třeba že judikátní výrok o propuštění zaměstnance bez výpovědi jí nepřislúší (Srov. nál. Boh. A 7093/28 a 7610/28 a j.*). Pokud tedy stížnost vytýká, že rozhodčí komise nebyla příslušna k rozhodování podle § 3, lit. g) zákona o závodních výborech, poněvadž šlo o propuštění zaměstnanců podle § 82 živn. řádu, musil nejvyšší správní soud takto formulovanou námitku její zamítnouti jako bezdůvodnou.

Další námitky stížnosti berou nálezev rozhodčí komise v odpor, jednak pro vadné řízení, jednak pro nezákonnost ve věci samé. Nejvyšší správní soud nemohl o těchto námitkách stížnosti věcně rozhodovati a musil je odmítnouti jako nepřipustné, neboť podle konstantní judikatury tohoto soudu je výrok rozhodčí komise o nároku jednot-

* Boh. A 7093 (nál. z 22. února 1928, č. 1059): O kompetenci rozh. komise, rozhodovati o stížnosti záv. výboru proti propuštění člena záv. výboru z práce.

Boh. A 7610 (nál. z 5. XII. 1928, č. 6176/27, v »Pr. a e. právu« roč. VIII. str. 35): K otázce příslusnosti rozhodčí komise podle zák. o záv. výborech, resp. živn. soudu k rozhodování o přípustnosti propuštění dělníka z práce.

livých zaměstnanců podle § 3, lit. g) zákona o závodních výborech rozhodnutím úřadu správního o nárocích práva soukromého, proti němuž možno podle ustanovení § 105 ústavní listiny resp. podle zákona z 15. října 1925 čís. 217 Sb. z. a n., dovolati se nápravy pořadem práva, a je tudíž jakékoliv věcné rozhodování nejvyššího správního soudu vyloučeno podle § 3, lit. a) zákona o správním soudě.

Závodní rady

§ 2. 801.

I. Nařízení č. 434/120 Sb., pokud ve svém § 2 bod 3 odst. 3 ukládá podnikateli hor, aby dodal předsedovi nebo místopředsedovi závodní rady po každé výplatě seznam výdělků jednotlivých pracovních družstev, je ve shodě s § 2 bod 3 zák. č. 144/1920 Sb. — II. Seznamem výdělků jednotlivých pracovních družstev podle § 2 bodu 3 odst. 3 nař. č. 434/1920 Sb. rozumí se takový seznam, který umožňuje závodní radě plnit úkol, uložený jí v § 2 bodu 3 zák. č. 144/1920 Sb. o dohledu na provádění a dodržování mzdových a platových smluv. Neodporuje proto nařízení č. 434/1920 Sb., je-li uloženo podnikateli hor, aby v seznamu uváděn byl i počet vyfáraných směn. — III. Dozorčí moc báňského úřadu podle § 220 ob. zák. hor. vztahuje se také na zák. o záv. a revírních radách č. 144/1920 Sb. Nál. nejv. spr. soudu ze 7. II. 1934 č. 2600, Boh. A 11.050.

Pracovní soudy

§ 1. 802.

Jde o nárok ze smlouvy o dílo, jenž nespadá do příslušnosti pracovních soudů, domáhá-li se na žalovaném odměny za práce, které pro žalovaného obstaral ve věcech finančních, ten, kdo pro své znalosti finančního práva měl obstarávat žalovanému záležitosti z oboru berního pokud se týče vůbec finančního zákonodárství, pokud spadaly do kompetence berních úřadů. Rozh. ze dne 29. prosince 1933, R II 544/33, Váž. obč. 13159.

Nejvyšší soud vyslovil v četných rozhodnutích (Sb. n. s. čís. 11209, 10028, 2773) názor, že uplatňuje-li advokát nárok na zaplacení odměny za práce jím konané, jde o spor ze smlouvy o díle. V souzeném případě jde o podobný případ. Žalobce není ovšem advokátem, avšak přece právníkem, kterýž podle tvrzeného ujednání právě pro své znalosti finančního práva měl obstarávat žalovanému záležitosti z oboru berního, pokud se týče vůbec finančního zákonodárství, pokud spadaly do kompetence berních úřadů. Z motivů třetí dílčí novely k obč. zák. (zejména str. 206 zprávy justiční komise) vyplývá, že při smlouvě služební jde o práci pod vedením a podle poukazů zaměstnavatelových, o osobní povinnost pracovní a o osobní nárok na práci, o závazek zaměstnancův, ručiti za péči, ale jinak nikoli za zdar nebo nezdar práce, úhrnem tedy o osobní a hospodářské podřadění do organismu zaměstnavatelova podniku. V případě, o kterýž jde, nemůže býti o tom řeči, že žalobce příslušné práce právnícké měl konati pod vedením aneb podle pokynů žalovaného, neprávnicka, který by k tomu neměl dostatečné znalosti a zkušenosti a právě pro jejich nedostatek si žalobce zjednal. Žalobce musel tu zřejmě postupovati podle vlastního plánu, vlastními prostředky a převzal zvláštní zodpovědnost v §§ 1299 a 1300 obč. zák. blíže upravenou. Z toho, že strany ve svých dopisech, pokud se týče v přípravných spisech mluvily o »služební smlouvě« a že i stě-

žovatel vychází z právního názoru, že byl jinak k žalovanému v poměru služebním, nelze nikterak vyvozovati, že šlo o smlouvu tohoto druhu, nýbrž jde tu o právní otázku, kterou musí soud samostatně posuzovati na podkladě skutečností stranami ve sporu přednesených. Ježto nejvyšší soud shledává v souzeném případě pojmové náležitosti smlouvy o dílo, nejde o příslušnost pracovního soudu, k níž soudy mají přihlížeti z úřadu a neobstojí tedy důvod zmatečnosti, pro kterýž odvolací soud rozsudek soudu první stolice i s předcházejícím řízením zrušil a žalobu odmítl.

§ 33. 803.

Nedostavil-li se odvolatel k odvolacímu roku ve sporech pracovních, nelze z tohoto důvodu zamítnouti odvolání. Rozh. nejv. soudu z 14. IV. 1934, Rv II 321/34, Váž. obč. 13.459.

Žalobkyně uplatňuje dovolací důvod podle § 503, čís. 4 c. ř. s. a spatřuje právní mylnost napadeného rozsudku v tom, že odvolací soud zamítl její odvolání jen proto, že se nedostavila k odvolacímu roku, aniž se zabýval odvolacími důvody. Dovolatelce jest přisvědčiti v tom, že nedostavení se odvolatele k odvolacímu roku ve sporech pracovních není důvodem, aby odvolání bylo bez dalšího jednání zamítnuto. Podle § 33 zák. o prac. soudech ze dne 4. července 1931, čís. 131. Sb. z. a n., projednává se věc před odvolacím soudem znovu v mezích určených návrhy stran v odvolání. O řízení před odvolacím soudem platí obdobně ustanovení civilního řádu soudního o řízení před sborovými soudy první stolice, jako soudy procesními. Není správný názor dovolatelky, že jest tu použití obdobně předpisů civilního řádu soudního o odvolacím řízení. Proto nelze použiti, a to ani obdobně, předpisu § 491 c. ř. s. Ježto pro odvolací řízení nepřichází vůbec v úvahu »první rok« ve smyslu § 239 c. ř. s., nelze, když se strana nedostaví k odvolacímu roku ve sporech pracovních, užiti obdobně ustanovení § 396 c. ř. s., jak dovozuje žalovaná v dovolací odpovědi, a neprávem zamítl odvolací soud odvolání žalobkyně jen z důvodu, že se odvolatelka nedostavila k odvolacímu roku a že prý se odvolacímu soudu nebylo lze zabývat odvolacími důvody. Ježto odvolací jednání bylo již provedeno, jde již jen o rozhodnutí právní otázky, kterou měl odvolací soud řešiti. Bylo proto napadený rozsudek zrušiti a odvolacímu soudu uložiti, aby se zabýval uplatněnými odvolacími důvody a o odvolání znovu rozhodl.

§ 33. 804.

I v pracovních sporech platí zásada, že strana, proti níž byl vydán rozsudek pro zmeškání, jest vyloučena v odvolacím řízení z přednesu, který zmeškala v první stolici. Rozh. prac. soudu v Teplicích-Šanově z 21. X. 1932, č. j. Cpr 530/32-2, krajského soudu v Litoměřicích z 8. II. 1933, č. j. Opr 39/32-10, nejv. soudu z 23. VI. 1934, Rv I 897/33-1. Sb. min. sprav. č. 41.

V tomto případě vydal pracovní soud rozsudek pro zmeškání. Žalovaná strana uplatnila v odvolání jednak nesprávně posouzení věci na podkladě skutečností zmeškáním strany podle §§ 396 a 442 odst. 1 c. ř. s. zjištěných, jednak přednesla nové skutečnosti a nabídla o nich důkazy. Odvolací soud připustil projednávání ve věci samé a prováděl důkazy, načež rozhodl na tomto novém podkladě. Tento postup odvolacího soudu nelze schváliti.

Následky zmeškání roku v instanci první sa-
hají i do instance druhé a nemůže v takovém
případě strana dohonit to, co v první instanci
pronechala. Vždyť by jinak bylo stranám na
vůli zůstaveno k pracovnímu soudu se nedosta-
viti a teprve při soudu odvolacím buď útočně
vystoupiti aneb se brániti. Pak by ale projedná-
vání v instanci první nemělo žádného účelu,
mohlo by tak docíleno býti i zúmyslně průtahy
a strana pro zmeškání odsouzená by se nějaké
zvláštní újmy procesní nemusila obávat (srov-
nej sb. m. sprav. č. 1169).*) Platí tedy i v pra-
covních sporech zásada, že strana zmešková-
ví je vyloučena s přednesem, jež v první stolici
zmeškala. Tomu není ani na újmu ustanovení
§ 33 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n., podle něhož ve
sporech o hodnotu vyšší než 300 Kč se projed-
nává věc před odvolacím soudem znovu v me-
zích určených návrhy stran v odvolání, neboť
zákon dále uvádí, že o řízení před odvolacím
soudem platí obdobně ustanovení c. ř. s. o ří-
zení před sborovými soudy první stolice jako
soudy procesními, t. j., že nelze tyto předpisy
pro řízení odvolací vykládati doslovně a bude
nutno vždy přihlížeti i k účelu toho kterého
předpisu a k účelům a cílům odvolacího řízení.
Nelze dále přehlédnouti, že nejde o žalobu,
nýbrž o odvolání, a že soud druhé stolice má
vydati rozhodnutí jako soud odvolací.

Odvolací soud pochybil proto, projednával-li
věc od počátku úplně znovu, nedbav prekluse
následkem zmeškání, a pokud přihlížel k novému
přednesu obmeškale žalované a k výsled-
kům jím provedených důkazů, jest výtka roz-
poru se spisy (§ 503, č. 3 c. ř. s.) odůvodněna.

§ 33.

805.

Byl-li ve sporech podle zákona o pracovních sou-
dech v odvolání uplatňován důvod zmatečnosti,
jest odvolání zpravidla vyříditi v neveřejném
zasedání. Odvolacímu soudu nemůže býti zabrá-
něno, aby o odvolání nerozhodl teprve po ústním
jednání, zvláště, vznikly-li mu závažné pochyb-
nosti, jež by bez přímého styku se stranami nebo
bez provedení důkazů nebylo lze odkliditi. Rozh.
nejv. soudu z 20. XII. 1933, R I 1247/33, Váž.
obč. 13.156.

Nejvyšší soud souhlasí s názorem, že, byl-li
ve sporech podle zákona o pracovních soudech
uplatňován důvod zmatečnosti, tedy vada, jež
činí sama sebou rozsudek prvního soudu a činí
přezkoumání jeho obsahu zbytečným, jest je
zpravidla vyříditi v neveřejném zasedání. Tomu
nebrání ustanovení § 33 zák. č. 131/1931 Sb.
z. a n., předpisující, že ve sporech o hodnotu
vyšší než 300 Kč, odvolací soud má věc znovu
projednávat i v mezích, určených návrhy stran

*) Sb. m. in. sprav. č. 1169 (rozh. z 15. XII. 1933,
R I 1190/33): Ustanovení § 33 zákona č. 131/1931 Sb. z.
a n., že ve sporech uvedených v § 32 se věc projed-
nává před odvolacím soudem znovu v mezích urče-
ných návrhy stran v odvolání, neznačí, že by musilo
vždy nezbytně dojít k opětovnému projednání celé věci
před odvolacím soudem.

Bylo-li rozsudku odvolacího soudu pro zmeškání od-
porováno jen pro zmatečnost podle § 477, č. 4 c. ř. s.,
rozhodne odvolací soud o odvolání usnesením v zasedá-
ní neveřejném u senátu, který musí býti složen ze
tří soudců z povolání a dvou přísedících (§ 32 záko-
na č. 131/1931 Sb. z. a n.). Z důvodů zmatečnosti uve-
dených v § 477 c. ř. s. lze odporovati jak rozsudku
odvolacího soudu dovoláním, tak rozsudku pracovního
soudu odvoláním ve sporech o hodnotu vyšší než
300 Kč.

Porušení ustanovení § 93 c. ř. s. zakládá zmatečnost
i v takových sporech, pro něž není zastoupení advo-
kátům nařízeno.

v odvolání, obdobně podle ustanovení civilního
řádu soudního o řízení před sborovými soudy
první stolice jako soudy procesními (tedy nikoli
podle předpisů §§ 471 a násl. c. ř. s.). Neboť
z pojmu stolice odvolací vyplývá samo sebou,
že předcházelo již v stolici první rozhodnutí těžé
věci, což však předpokládá, že toto rozhodnutí
spočívá na platných základech procesním prá-
vem žádaných, a, kde tomu tak není, musí se
působnost vyššího soudu omeziti na odstranění
rozsudku prvního. O projednávání věci prvním
soudem nelze mluvit tam, kde nebylo dbáno
základních zásad řízení procesního a kde násled-
kem toho právní řád tomuto jednání a jeho vý-
sledkům odpírá účinnost. Avšak vyřízení dotče-
ného bodu odporuje v neveřejném zasedání, není
výlučné a odvolacímu soudu nemůže býti za-
bráněno, by o něm nerozhodl teprve po ústním
jednání, zvláště, vznikly-li mu závažné pochyb-
nosti, jež by se bez přímého styku se stranami
nebo bez provedení důkazů nedaly odkliditi. Toho
bylo v souzeném případě tím spíše třeba, ježto
k otázce věcné příslušnosti pracovního soudu
mají soudy přihlížeti z úřadu (§ 22 a § 33, odst.
(?) cit. zák.) a ježto příslušné údaje žalobcovy
byly tak kusé a nedostatečné, že na jejich pod-
kladě nebylo lze otázku věcné příslušnosti spo-
lehlivě rozřešiti. Odvolací soud nepochybil, dav
si k posouzení příslušnosti pracovního soudu,
jednaje o ni se stranami, předložiti provisi
smlouvu, o níž byl žalobní nárok opřen, jelikož
k epřislušnosti pracovního soudu musil, jak již
řčeno, přihlídnouti z úřadu a následky kontu-
mace, nastalé nedostavením se žalované k ústní-
mu jednání v první stolici dalšímu probrání věci
v tomto směru nemohou býti na újmu. Dospěl-li
odvolací soud k názoru, že jde o nepřislušnost,
kterou výslovnou dohodou stran nelze odstraniti,
rozhodl správně usnesením (§ 33 odst. (?) cit.
zák.).

Ochrana trhu práce

806.

Služební smlouva, ujednaná s cizincem, není
neplatná proto, že si zaměstnavatel neopatřil
svolení úřadu k tomu, aby zaměstnával cizince.
Rozh. nejv. soudu z 20. IV. 1934, R I 221/34,
Váž. obč. 13.467.

V § 3 odst. (1) zákona č. 39/1928 Sb. z. a
n. jest předepsáno, že ten, kdo chce zaměstnati
cizince, na něž se nevztahuje § 2 téhož zákona,
jako dělníka, zřízence, pomocníka v domácnosti,
zaměstnance ve vyšších soukromých službách
nebo jako učně, volentéra nebo praktikanta, jest
povinen opatřiti si k tomu svolení příslušného
úřadu. Podle § 6 téhož zákona se uděluje povo-
lení k zaměstnání cizince jen určité osobě —
budoucímu zaměstnavateli — pro určité zaměst-
nání nebo určitý podnik pro určitého cizince na
určitou dobu a může býti vázáno podmínkami.
Povolení může býti uděleno současně i pro za-
městnání více cizinců, vždy však musí býti
všichni jmenovitě uvedeni. V důvodové zprávě
vládního návrhu (tisk poslanecké sněmovny
1227, na str. 11) bylo vloženo, že osnova chce
docílit ochrany domácího trhu práce tím, že pro
každého, kdo hodlá zaměstnati cizince, zavádí
zákonnou povinnost, aby si k tomu opatřil svo-
lení příslušného úřadu. Z toho plyne jasně, že
zákon ukládá zaměstnavateli za povinnost, aby
si opatřil úřední povolení k zaměstnání cizince,
a to dříve, než ho na území zdejšího státu za-
městná, to jest, než mu skutečně svěří prová-

dění služebních úkonů (§ 3 odst. 2 zákona čís. 39/1928 Sb. z. a n.). Stěžovatelka přezírá, že zaměstnání cizince a ujednání služební smlouvy s ním jsou pojmy různé. O ujednání služební smlouvy s cizincem a o jejich podmínkách neobsahuje zákon čís. 39/1928 Sb. z. a n. žádné

předpisy, zejména není v něm zakázáno ujednání služební smlouvy s cizincem, pokud nebylo uděleno úřední povolení k jeho zaměstnání. Nelze proto tvrditi, že se taková smlouva přičí zákonnému zákazu a že jest podle § 879 prvý odstavec obč. zák. nicotná.

Z rozhodnutí ve věcech sociálně pojišťovacích.

Sociální pojištění

§ 12. 807.

Mzdová třída zaměstnanců a její podklad — denní pracovní výdělek — se stanoví podle § 7 nemoc. zák. č. 33/1888 ř. z. při smluvené mzdě denní nebo týdenní tak, že se týdenní pracovní výdělek bez zřetele na počet dnů práce dělí sedmi. Nález nejv. spr. soudu z 5. IV. 1934, č. 6870, Boh. A 11.196. Prejudikatura: Boh. A 2367/23, 3597/24, 3615/24.*)

§ 17. 808.

Náhradní nárok zaměstnance proti zaměstnavateli zakládá jen porušení ohlašovací povinnosti k pojištění invalidnímu a starobnímu, nikoliv i k pojištění nemocenskému. Rozh. nejv. soudu z 23. III. 1934, Rv I 1283/32, Váž. obč. 13390.

Oba nižší soudy zamítly žalobu, ježto vycházely z právního názoru, že zaměstnanec nemá proti zaměstnavateli nárok na náhradu škody z důvodu, že zaměstnavatel nevyhověl řádně ohlašovací povinnosti podle §§ 17 a 17 zák. čís. 221/1924 v doslovu zákona čís. 184/1928 Sb. z. a n. Nižší soudy řídily se při tom patrně rozhodnutím čís. 8411 sb. n. s.**), jehož se rozsudek prvního soudu i výslovně dovolával. Avšak toto rozhodnutí pojednává jen o následcích porušení ohlašovací povinnosti zaměstnavatelovy pro obor pojištění nemocenského, takže se nehodí na souzený případ, v němž jde o nárok vyvozovaný z jiného oboru sociálního pojištění, to jest pojištění invalidního a starobního (§§ 1 b), 7 odst. 2, 106 a násl. zák. o soc. poj.). Dovolatelka právem poukazuje k zásadnímu rozdílu v úpravě obojího pojištění. Pojištění nemocenské vzniká totiž podle § 7 odst. (1) cit. zák. dnem, kdy pojištěnec počal vykonávat práci nebo služby povinně pojištěné, nehledíc k tomu, zda přihláška byla řádně a včas učiněna, jde tu tedy o pojištění ze zákona (ipso jure). Naproti tomu pojištění invalidní a starobní vzniká podle § 7

odst. (2) téhož zákona sice zásadně rovněž dnem, kdy pojištěnec počal vykonávat práci nebo služby pojištěním povinně, avšak jen za další podmínky, že byl zaměstnanec včas k pojištění přihlášen, jinak vzniká toto pojištění teprve dnem, kdy přihláška došla pojišťovně, nebo kdy byla doporučeně dána na poštu. Byla tudíž zákonem opuštěna co do tohoto druhu pojištění zásada, že vzniká »ipso jure«. Z důvodové zprávy (str. 145) vychází najevo, že se tak stalo úmyslně, hledíc hlavně k oprávněným zájmům a k ochraně Ústřední sociální pojišťovny. Z této doličné úpravy obou uvedených odvětví sociálního pojištění vyplývá, že nelze v obou případech stejně posuzovati následky porušení ohlašovací povinnosti zaměstnavatelovy. Pokud jde o nemocenské pojištění, nemůže zaměstnanec z porušení této povinnosti vzésti škoda, ano se toto pojištění řídí stavem skutečným a nárok vzniká již okamžikem počátku výkonu služeb nebo prací povinně pojištěných. Pojištěnec může a má tu své nároky na dávky nemocenského pojištění uplatňovati vždy jen proti nositeli pojištění, takže žaloba o náhradu škody proti zaměstnavateli z důvodu porušení jeho ohlašovací povinnosti nemá v takovém případě místa. Jinak však je tomu v oboru pojištění invalidního a starobního, kde pojištění je zásadně závislé na podání přihlášky a na jejím obsahu, takže jejím nepodáním může pojištěnci vzniknouti škoda, jsoucí v příčinné souvislosti s porušením povinnosti, nařízené zaměstnavateli zákonem pod trestní sankcí. Jde tu zřejmě o soukromoprávní nárok zaměstnancův proti zaměstnavateli, kterýto nárok jest odlišný od jeho veřejnoprávních nárokův proti pojišťovně, a na tento soukromoprávní poměr jest zřejmě použití předpisů občanského zákoníka, zvláště též třicáté hlavy o náhradě škody (srov. rozh. čís. 12882 (sb. n. s.*).

§ 17. 809.

Pojištění pro případ nemoci jest povinné a vzniká již ze zákona dnem, kdy pojištěnec začal vykonávat práci nebo služby povinně pojištěné. Pro porušení ohlašovací povinnosti nelze zaměstnavateli ukládati povinnost, aby nahradil pojištěnci dávky nemocenského pojištění, jež mu nemocenská pojišťovna odepřela poskytnouti.

Pojištěnka, jež porodila, má nároky jen proti nemocenské pojišťovně, nikoliv i proti zaměstnavateli, a to ani tehdy, nedostál-li zaměstnavatel své přihlašovací povinnosti. Rozh. nejv. soudu z 2. III. 1934, Rv I 1414/32, Váž. obč. 13338.

Pojištění pro případ nemoci jest podle § 2 odst. (1) zákona ze dne 9. října 1924 čís. 221 Sb.

*) Váž. obč. 8411 (rozh. z 26. X. 1928, Rv I 162/28, v »Pracovním právu« roč. VIII., str. 31): Zaměstnanec nemá proti zaměstnavateli nárok na náhradu škody z důvodu, že zaměstnavatel nevyhověl řádně ohlašovací povinnosti podle § 19 pokud se týče § 18 (1) a) zák.

**) Boh. A 2367 (nál. z 18. V. 1923, č. 1162): Je-li smluvena časová mzda týdenní, jest denním pracovním výdělkem po rozumu § 7, odst. 1. nemocenského zákona z 22. prosince 1920, č. 689 Sb., sedmý díl její, bez zřetele na počet dnů práce.

Boh. A 3597 (nál. z 10. V. 1924, č. 8197): Pracuje-li se v závodě jen po dva dny v týdnu, jest denním pracovním výdělkem, rozhodným pro zařazení pojištěnce do mzdových tříd, ona částka, která vyjde, dělí-li se sedmi dvojnásobná mzda denní.

Boh. A 3615 (nál. z 15. V. 1924, č. 3871): Mzdová třída zaměstnanců a podklad její — denní pracovní výdělek — stanoví se po rozumu § 7, odst. 1. nemoc. zákona: a) při smluvené mzdě denní nebo týdenní tím, že se pracovní výdělek, určený na živobytí pojištěnce na celé časové období jednoho týdne, bez zřetele na počet dnů práce, dělí sedmi, b) při smluvené časové mzdě měsíční tím, že se pracovní výdělek, určený na živobytí pojištěnce na celé časové období jednoho kalendářního měsíce, dělí třiceti.

*) Váž. obč. 12.882 (rozh. z 6. X. 1933, R I 883/33, »Prac. právo« č. 657): Zaměstnavatel, jenž opomenul přihlásiti zaměstnance k invalidnímu a starobnímu pojištění, jest mu práv náhradou škody z toho vzniklé podle předpisů občanského zákoníka, zvláště též podle jeho třicáté hlavy o náhradě škody.

z. a n. (v doslovu zákona ze dne 8. listopadu 1928 čís. 184 Sb. z. a n.) povinné a vzniká podle § 7 odst. (1) již ze zákona dnem, kdy pojištěnec začal vykonávat práci nebo služby povinné pojištěné. Zaměstnavatel jest sice povinen, aby osoby u něho zaměstnané a pojistné povinnosti podléhající přihlásil u příslušné nemocenské pojišťovny způsobem naznačeným v §§ 17, 18 a 19, ale zanedbání této povinnosti má jen následky uvedené v §§ 20 a 260 a). Tím jsou škodlivé následky zanedbání přihlašovací povinnosti zaměstnavateli vyčerpány a nelze mu pro porušení ohlašovacích předpisů ukládati další povinnost, aby nahradil pojištěnci dávky nemocenského pojištění, jež mu nemocenská pojišťovna odepřela poskytnouti (srovnej rozhodnutí čís. 7142, 8411, 10.683 sb. n. s.). Pro neplacení pojistného může proti zaměstnavateli zakročiti nemocenská pojišťovna, která pojistné vyměřuje a vybírá (§ 161 uvedeného zákona), ale pojištěnci nemůže vzejíti újma na jeho nárocích na dávky z nemocenského pojištění v § 95 stanovené z toho, že zaměstnavatel nevyhověl své platební povinnosti. Na základě povinného nemocenského pojištění má pojištěnka, která porodila, nároky podle § 95 II. jen proti nemocenské pojišťovně, nikoliv též proti zaměstnavateli, a to ani tehdy ne, jestliže zaměstnavatel nedostal své povinnosti přihlašovací. Posuzuje-li se věc s tohoto právního hlediska, nemá žalobní nárok zákonného podkladu ani, kdyby bylo prokázáno, že žalobkyně byla u žalovaného zaměstnávána a že podléhala nemocenskému pojištění.

Pensijní pojištění

810.

I. Ustanovení § 2 č. 4 zák. č. 26/1929 Sb., podle něhož z pojistné povinnosti pensijní jsou vyňati zaměstnanci státu, nevztahuje se na státní zaměstnance pensisty.

II. Pobírání pense z dřívějšího státního zaměstnání není hlavní výdělkovou činností ve smyslu § 2 č. 2 zák. č. 26/1929 Sb. o pensijním pojištění. Nál. nejv. spr. soudu z 13. III. 1934 č. 4434, Boh. A 11.135.

§ 2. 811.

Zaměstnanec advokátní kanceláře není vyňat z pojistné povinnosti pensijní podle zák. č. 89/1920 a 26/1929 Sb. již z důvodu, že požívá pense jako zaměstnanec státní. Nál. nejv. spr. soudu z 24. IV. 1934 č. 8372, Boh. A 11.228.

§ 4. 812.

Do služebních příjmů zaměstnance, podléhajícího pojistné povinnosti podle zák. č. 26/1929 Sb., jest co do zařazení do třídy služného čítati také odměnu za práci přes čas, která je poskytována zaměstnanci pravidelně, třebaž na ni není práv-

*) V á ž. o b ě. 7142 (rozh. z 10. VI. 1927, Rv I 290/27): Zaměstnanec nemůže se domáhati na zaměstnavateli náhrady škody z důvodu, že ho přihlásil u okresní nemocenské pokladny menším výdělkem, než skutečně měl.

V á ž. o b ě. 8411 (rozh. z 26. X. 1928, Rv I 162/28, v »Prac. právu« roč. VIII., str. 31): Zaměstnanec nemá proti zaměstnavateli nárok na náhradu škody z důvodu, že zaměstnavatel nevyhověl řádně ohlašovací povinnosti podle § 19 pokud se týče § 18 (1) a) zák.

V á ž. o b ě. 10.683 (rozh. z 10. IV. 1937, Rv I 578/30, v »Prac. právu« č. 252): Z toho, že zaměstnavatel opomenul přihlásiti zaměstnance k nemocenskému pojištění, nelze vyvozovati jeho povinnost, by hradil léčebné náklady, jež na léčení pojištěncovo vynaložila třetí osoba.

ního nároku. Nál. nejv. spr. soudu z 30. I. 1934 č. 16.060/32, Boh. A 11.024.

§ 4 odst. 2 pens. zák. č. 26/29 stanoví: »Do služebních požitků jest zahrnouti také příbytečné, aktivní, funkční a jakékoliv jinak nazvané přídavky (válečné, drahotní, vybavovací, nákupní a podobné), dále proměnlivé požitky (tantiemy, provise, podíl na zisku a jiné požitky, závislé na obchodním nebo pracovním výsledku), diety jedinou třetinou, opakující se odměny jako remuneratione, novoročné a podobné, dále dávky jiných osob, pokud obyčejně poskytování jich má vliv na výměru služebních požitků, jakož i všechny druhy požitků věcných.«

Zákon nedefinuje pojmu »služebních požitků«, které podle odst. 1 § 4 mají býti podkladem pro zařazení pojištěnce do tříd služebních, avšak z výpočtu právě uvedeného je zřejmo, že zákonodárce, když uvádí zcela různorodé druhy příjmů, jaké jen se mohou v obchodním životě vyskytnouti, chtěl zahrnouti do tohoto pojmu jakýkoliv příjem, kterého se zaměstnanci dostává z důvodu vykonávání prací pojištěním povinných. Že pak do nich nechtěl zahrnouti jen ony požitky, na které má zaměstnanec právní nárok, plyne z toho, že mezi služební požitky počítá i dávky jiných osob, tedy osob jiných než zaměstnavatelé, na které zaměstnanec zřejmě stíhatelného nároku míti nemůže. Ostatně cit. ustanovení zákona, vytyčující »odměny«, nerozlišuje, je-li na ně právní nárok, anebo ne.

§ 5. 813.

Zaměstnavatel ručí zaměstnanci za škodu, kterou mu způsobil tím, že ho opomenul přihlásiti k pensijnímu pojištění (§ 5 zákona ze dne 21. února 1929, čís. 26 Sb. z. a n.). Lhostejno, že i zaměstnanec byl oprávněn, by učinil pojistnou přihlášku. Rozh. nejv. soudu z 25. I. 1934, Rv I 1493/32, Váž. obč. 13.207.

Názor dovolatele, že nebyl hledic k ustanovení § 2 čís. 8 a § 5 odst. 1 zákona ze dne 21. února 1929 čís. 26 Sb. z. a n. povinen žalobce k pensijnímu pojištění přihlásiti, vyvrátil již odvolací soud. Mýlný je i názor dovolatele, že vinu na ztrátě nároku na invalidní důchod proti pensijnímu ústavu nenese jen on, protože žalobce k pensijnímu pojištění nepřihlásil, nýbrž že vinu nese také žalobce, protože, ač k tomu byl oprávněn (§ 5 odst. 3 zák. čís. 26/29), pojistnou přihlášku nečinil (srovnej sb. n. s. čís. 6711 a 8286).*)

§ 40. 814.

Nositel pojištění může dávky snížit, zvýšiti nebo zastaviti jenom tehdy, změnily-li se poměry rozhodné pro výměření dávky, nebo bylo-li dodatečně zjištěno, že dávky byly příznavné na základě omylu ve skutečných poměrech. Rozh. vrch. poj. soudu z 4. VI. 1934, Cpo 631/33.

Podle § 40, odst. 1 pens. zák. číslo 26/1929, nositel pojištění, přiznal-li výměrem dávky pojištění, může dodatečně dávky tyto snížit, zvýšiti

*) V á ž. o b ě. 6711 (rozh. z 19. I. 1927, R I 1154/26): Domáhá-li se vdova po zaměstnanci na zaměstnavateli náhrady škody, ježto ho nepřihlásil včas k pensijnímu pojištění, nelze přihlédnouti ku spoluzavinění zaměstnance na opomenutí včasné přihlášky.

V á ž. o b ě. 8286 (rozh. z 8. IX. 1928, Rv I 1877/27, v »Prac. právu«, roč. VIII., str. 14): Zaměstnanec, jenž se vzpíral, by byl pro případ invalidity pojištěn anebo jinak opomenul hájiti své zájmy ohledně pensijního pojištění, nelze uložit, by nesl část škody vzešlé opomenutím včasné přihlášky k pensijnímu pojištění.

nebo zastaviti, změnily-li se poměry rozhodně pro vyměření dávky, nebo zjistí-li se dodatečně, že dávky byly přiznány na základě omylu ve skutečných poměrech. Poměry žalobkyně však po vydání citovaného výměru ze dne 21. IV. 1932 se nezměnily a nejde tu také o omyl ve skutečných poměrech, nýbrž nanejvýše o omyl právní. Z tohoto posledního důvodu však nositel pojištění není oprávněn snížit ani zastaviti dávky přiznané.

§ 46. 815.

Mimo případov, uvedených v § 46 cit. zák. nemžno viesť exekúciu na zákonné dávky poisťovacie. Ustanovením cit. § byly rozšířené předpisy o nezabavitelnosti nároků, uvedené v § 41 ex. nov., č. 23/1928 Sb. z. a n. Nezáleží na tom, či dlužník dostává svoj důchodok od Všeobecného penzijného ústavu alebo od ústavu náhradného. Rozh. nejv. soudu z 13. XII. 1933, R III 585/33, Právny obzor 1516.

Nezáleží na tom, zda dlužník dostává starobní důchod od Všeobecného penzijného ústavu či od ústavu náhradního, jakým je Pensijní ústav československého průmyslu cukrovarnického v Praze, rozhodným je, že jde o starobní důchod, chráněný zákonem proti každému zkrácení, ať se souhlasem dlužníka, ať exekucí. (§ 46 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.)

Pravda ovšem, že v §§ 41 a 42 cit. ex. nov. není výslovně uvedeno vyloučení exekuce na starobní důchod plynoucí exekutu ze zákona č. 26 z r. 1929 Sb. z. a n., ale to se ani nemohlo státi, protože tento zákon je zákonem pozdějším než novela č. 23/1928 Sb. z. a n. a proto ovšem opatření § 46 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. je dalším rozšířením osvobození od exekuce, stejným v § 41 ex. nov.

§ 46. 816.

Předpis prvního odstavce § 4 vládního nařízení ze dne 9. února 1933, čís. 33 Sb. z. a n., pokud jím byla rozšířena platnost § 46 penzijního zákona ze dne 21. února 1929, čís. 26 Sb. z. a n., omezující přípustnost a právní účinnost převodu, zastavení a zabavení nároků pojištěnců a jejich příslušníků, jakož i dávek, na pensijní pojištění zaměstnanců soukromých drah, působí zpět potud, že po vydání vládního nařízení, čís. 33/1933 Sb. z. a n., nesmí nadále žádným způsobem oprávněnému býti zabírány jeho důchody z poměru pojistného pro jiné než zákonem dovolené nároky (§ 46 odst. 1 čís. 1 a 2 zákona čís. 26/1929 Sb. z. a n.), třebaže byly převedeny, zastaveny nebo zabaveny ještě před vydáním vládního nařízení čís. 33/1933 Sb. z. a n.

Právní norma § 46 zákona, čís. 26/1929 Sb. z. a n., ve spojení s § 4 odst. 1 vládn. nař., čís. 33/1933 Sb. z. a n., jest zároveň zákonným důvodem pro soud, provádějící exekuci na pensijní důchody zaměstnance soukromých drah, třebaž již před vydáním zákona čís. 33/1933 Sb. z. a n. pravoplatně povolenou, i pro zrušení exekuce ve smyslu § 39, odst. 1 čís. 2 ex. ř., k němuž má soud i z úřadu hleděti.

Zpětná působnost vládního nařízení ze dne 9. února 1933, čís. 33 Sb. z. a n., o pensijním pojištění zaměstnanců soukromých drah, pokud stanoví vyloučení exekucí podle § 46 zákona čís. 26/1929 Sb. z. a n., platí i co do exekucí, které již před vydáním vládního nařízení čís. 33/1933 Sb. z. a n. byly pravoplatně povoleny. Rozh. nejv. soudu z 16. XII. 1933, R II 937/33, Váž. obč. 13.118.

Úrazové pojištění

817.

Politické úřady nejsou kompetentní k žádosti rozhodčího soudu úrazové pojišťovny rozhodovati otázku existence dobrovolného úrazového pojištění. Nález nejv. správ. soudu z 28. II. 1934 č. 4554, Boh A 11.100.

Provisní pojištění

818.

Zaměstnanec v dole jest pojištěn proti následkům úrazu již ze samého zákona a zaměstnavatel není mu práv náhradou škody, nesplnil-li úrazovým zákonem mu uloženou ohlašovací povinnost.

I za platnosti zákona ze dne 11. července 1912, čís. 242 Sb. z. a n., jsou po samém zákonu všichni, kdož jsou zaměstnáni v hornictví, pojištěni i pro případ nemoci, i pro případ invalidity a stáří, aniž se činí rozdíl, zda jde o dělníka trvale zaměstnaného čili nic, leč že by dělník byl podroben jinému povinnému pojištění pensijnímu nebo že by požíval již důchodu invalidního nebo starobního podle tohoto zákona. Byl-li zaměstnanec již po samém zákonu pojištěn u báňské bratrské pokladny, nemůže se domáhati náhrady škody na zaměstnavateli, ježto ho nepřihlásil k pojištění nemocenskému a invalidnímu. Nezáleží na tom, že zaměstnavatel nebyl hornickým podnikatelem, rozhoduje jen, zda zaměstnanec byl zaměstnán v hornictví.

Podléhal-li zaměstnanec zákonu o pojištění u báňských bratrských pokladen, nemohl se zaměstnavatel prohřešiti proti ohlašovací povinnosti podle zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 Sb. z. a n. Rozh. nejv. soudu z 23. II. 1934, Rv I 1107/32, Váž. obč. 13.313.

Dovolání opřené jen o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 cřs.) není opodstatněno. Jde o žalobu na náhradu škody a dovolatel spatřuje zavinění žalovaných (§ 1295 obč. zák.) především v tom, že ho nepřihlásili k pojištění úrazovému a že neohlásili úraz úrazové pojišťovně dělnické. Než napadený rozsudek dovodil správně v souhlase s judikaturou nejvyššího soudu (srov. rozh. čís. 5445, 6572, 9331, 10.223 sb. n. s.)* že žalobce byl proti úrazu pojištěn již ze samého zákona a že žalovaní nejsou mu právi z náhrady, nesplnili-li ohlašovací povinnost, a stačí dovolatele odkázati

* Váž. obč. 5445 (rozh. z 10. XI. 1925, Rv II 353/25): Neoznámil-li podnikatel pojišťovně úraz veas nebo rádně dle §u 29 zák. o úr. poj. děln., propadá pouze trestu dle §u 52 úr. zák., není však práv dělníku z náhrady. Na podnikatele může dělník nastupovati jedině, způsobil-li podnikatel (jeho zákonný zástupce nebo reprezentant) úraz úmyslně, a to jen o to, co dělníku dále ještě přísluší dle občanského zákona v poměru k úrazovému zákonu.

Váž. obč. 6572 (rozh. z 14. XII. 1926, Rv I 988/26): Podnikatel není práv dělníku náhradou škody proto, že opomenul ohlásiti úraz úrazové pojišťovně dělnické podle §u 29 zákona o úrazovém pojištění dělnickém.

Váž. obč. 9331 (rozh. z 30. X. 1929, Rv II 243/29): Zaměstnanec nemůže vyvozovati z toho, že správa podniku neohlásila pojišťovně úraz, nároky proti správě podniku. Ani ten který zřízenec podniku neručí za opomenutí oznámení nebo za opomenutí oznámení správé závodu.

Váž. obč. 10.223 (rozh. z 10. X. 1930, Rv I 1238/20, v »Prac. právu« roč. X., č. 188): Zaměstnanec nemůže se domáhati na zaměstnavateli náhrady škody proto, že nepřihlásil podnik k úrazovému (nemocenskému) pojištění.

v tomto směru na správné odůvodnění napadeného rozsudku. Další zavinění žalovaných spartuje dovolatel v tom, že ho žalovaní nepřihlásili k pojištění nemocenskému a invalidnímu. Je nesporné, že žalobce byl přijat do práce dne 24. června 1929 a že byl žalovanými zaměstnán při traťových pracích v dole W. Byl proto žalobce po rozumu § 131 o. hor. zák. a § 2 zákona o pojištění u báňských bratrských pokladen ze dne 11. července 1922 čís. 242 Sb. z. a n. zaměstnán v hornictví. V rozhodnutí čís. 11.355 sb. n. s.*) bylo zevrubně doličeno, že podle dříve platného zákona o bratrských pokladnách ze dne 28. července 1889 čís. 127 ř. z., byl každý, kdo byl zaměstnán při provozování hornictví, již po samém zákonu pojištěn, a to v horním podniku trvale zaměstnaný dělník i pro případ nemoci i pro případ invalidity, bez ohledu na to, zda ho majitel horního podniku u bratrské pokladny přihlásil, čili nic. Z ustanovení § 2 zákona čís. 242/1922 Sb. z. a n., ze slov »podle tohoto zákona pojištěn jest« plyne, že i nyní jsou již po zákonu samém všichni, kdo jsou zaměstnání v hornictví, pojištěni i pro případ nemoci, i pro případ invalidity a stáří, aniž se činí rozdíl, zda jde o dělníka trvale zaměstnaného, leč že by dělník byl podroben jinému povinnému pojištění pensijnímu nebo že by požíval již důchodu invalidního nebo starobního podle tohoto zákona. Že u žalobce byl některý z těchto důvodů vylučující pojistnou povinnost u báňské bratrské pokladny, nebylo tvrzeno. Byl proto žalobce již po samém zákonu u báňské bratrské pokladny pojištěn, bez ohledu na to, zda byl žalovanými nebo horním podnikem přihlášen, an zákon nečiní vznik nároku z pojištění závislým na přihlášce, jak je tomu v § 7 zákona ze dne 9. října

1924 čís. 221 Sb. z. a n. v příčině invalidního a starobního pojištění podle tohoto zákona. Okolností, že zaměstnavatelé žalobcovi, žalovaní sami nebyli podnikateli hornickými, je bezvýznamná, ježto podle § 2 zák. čís. 242/1922 Sb. z. a n. bylo jen rozhodným, že žalobce byl zaměstnán v hornictví (srovnej rozhodnutí nejvyššího správního soudu Bohuslav adm. čís. 6767/27, 8170/29, 9430/31.)* Nemohla proto žalobci z nepřihlášení k bratrské pokladně vzejít škoda, není tu příčinné spojitosti mezi opomenutím žalovaných a uplatňovanou škodou, žalované stíhají pro neohlášení žalobce jen následky § 78 zák. čís. 242/1922 Sb. z. a n. a nic více, a je proto žaloba i pokud se opírá o toto zákonné ustanovení, bezdůvodná. Podle § 5 b) a § 6 a) zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří ze dne 9. října 1924 čís. 221 Sb. z. a n. v doslovu zákona z 8. listopadu 1928 čís. 184 Sb. z. a n. jsou z povinného pojištění nemocenského, invalidního a starobního podle tohoto zákona vyňaty osoby podléhající pojistné povinnosti podle §§ 2 a 3 zákona ze dne 11. července 1922 čís. 242 Sb. z. a n. o pojištění u báňských bratrských pokladen. Jak bylo doličeno, vztahoval se tento zákon na žalobce, nepodléhal proto žalobce pojištění po rozumu zákona čís. 221/1924 Sb. z. a n. a nemohli se proto prohřešiti žalovaní proti předpisům tohoto zákona. Nezáleží na tom, zda žalovaní zavinili úraz dovolatelův, když podle § 1 úrazového zákona ze dne 28. prosince 1887 čís. 1 ř. z. na rok 1888 v doslovu zákona ze dne 10. dubna 1919 čís. 207 Sb. z. a n. podléhají úrazovému pojištění i všichni dělníci zaměstnaní v podnicích horních, a poukazuje proto právem odvolací soud i k ustanovení § 46 úraz. zák.

Rozhodnutí soudů nižších stolic.

Bylo-li podle kolektivní smlouvy přípustné zkrácení pracovní doby 48 hodin týdně na 40 hodin týdně a bylo-li pak skutečně již od listopadu roku předcházejícího dovolené jen takto omezeně pracováno a podle toho placena nižší týdenní mzda, jest tato mzda průměrnou mzdou podle § 9 zák. č. 67/1925 Sb. z. a n. pro výpočet náhrady za dovolenou. Rozh. prac. soudu v Plzni z 1. VI. 1933, č. j. Cpr III 182/33-3, krajského soudu v Plzni z 8. září 1933, č. j. Opr III 182/33. Sb. min. sprav. č. 35.

Odvolací soud potvrdil rozsudek pracovního soudu, kterým byla zamítnuta žaloba o náhradu za dovolenou ve výši vyměřené podle základní týdenní mzdy žalobcovy a nikoliv jen podle mzdy vyplácené v nižší části vzhledem na zkrácení týdenní pracovní doby z 48 hodin na 40 hodin, a v důvodech uvedl:

Odvolání není oprávněné. Odvolatel vytýká, že první soud, zvav za podklad svého rozhodnutí ustanovení kolektivní smlouvy, ujednané dne 31. října 1927 mezi organisacemi dělníků pivovart

v Čechách a Ochranným svazem pivovart v Čechách, obsažené v § 12 o dovolené, podle kterého se tato poskytuje podle zákona ze dne 3. dubna 1925, č. 67 Sb. z. a n., a ujednání odstavce 4, lit. A, dodatku ke kolektivní smlouvě ze dne 31. října 1932, jímž bylo přípustné zkrácení pracovní doby na 40 hodin týdně, vypočetl náhradu mzdy za dobu dovolené podle této přechodně snížené mzdy při snížené pracovní době, ač měl podle náhledu stěžovatele tuto náhradu mzdy vypočísti podle kolektivní smlouvy, ustanovené při normálním 48hodinovém pracovním týdnu ve smyslu § 9 zák. č. 67/1925 Sb. z. a n.

Výklad zákona, odvolatelem tuto uvedený při výpočtu náhrady mzdy za poskytnutou dovolenou, nelze uznati za správný.

Jest přisvědčiti soudu první stolic, že když žalobce podle citovaného dodatku ke kolektivní smlouvě pracoval od listopadu 1932 pouze zkrácenou dobu 40 hodin týdně a odměna za práci dala se podle počtu skutečně odpracovaných ho-

*) V á ž. o b č. 11355 (rozh. z 23. I. 1932, Rv I 906/31, v »P r a c. p r á v u« č. 356): Každý, kdo jest zaměstnán při provozování hornictví, jest již po samém zákonu pojištěn, a to v horním podniku trvale zaměstnaný dělník i pro případ nemoci i pro případ invalidity, bez ohledu k tomu, zda ho majitel horního podniku u bratrské pokladny jako takového přihlásil čili nic. Majitele podniku stíhá jen povinnost, by doplatil bratrské pokladně, co jí ušlo na pojistných příspěvcích následkem nepřihlášení nebo opožděného přihlášení, po případě nesprávné přihlášky. Lhostejno, že byl zaměstnanec pravoplatně zamítnut se svým nárokem na placení invalidního důchodu proti revirní bratrské pokladně nálezem vrchního rozhodčího soudu báňských bratrských pokladen.

*) B o h. A 6767 (nál. z 4. V. 1927, č. 18.843): Osoby zaměstnané u nehornického podnikatele odklizen nadložních vrstev, jež tento provádí pro závod hornický za účelem usnadnění povrchového dobývání vyhražených nerostů, podléhají podle § 2, odst. 1. zák. č. 242/22, povinnému pojištění u báňských bratrských pokladen.

B o h. A 8170 (nál. z 12. X. 1929, č. 18.311): Dělníci zaměstnaní hloubením větrné šachty podléhají pojistné povinnosti u revirní bratrské pokladny i tenkrát, jsou-li ve služebním poměru u podnikatele nehornického, který smlouvou s podnikatelem hor převzal výkon této práce ve vlastní režii.

B o h. A 9430 (nál. z 17. X. 1931, č. 15.018, v »P r a c. p r á v u« č. 296): Pojistné povinnosti u bratrské pokladny podléhají i dělníci soukromé firmy zaměstnané na dole doděláváním skřívkařských prací.

din a je-li prvním soudem zjištěno, že v kolektivní smlouvě ustanoveno bylo, že dovolená má být poskytována podle ustanovení cit. zákona o placení dovolené, že žalovaná strana postupovala naprosto správně a podle zákona, vypočetla-li a vyplatila-li žalobci náhradu mzdy za dovolenou podle § 9 citov. zákona o placených dovolených podle průměrného skutečného výdělku žalobce v posledních týdnech bezprostředně před nastoupením dovolené jím pobíraného.

Obdobně, že totiž za podklad náhrady jest vzíti průměrný výdělek za poslední dobu 4 týdnů před dovolenou, rozhodl již živnostenský soud v Plzni rozsudkem ze dne 8. července 1927, č. j. Cž I 96/27-5, uveřejněném ve Sbírce rozhodnutí živnostenských soudů, příloha Věstníku ministerstva spravedlnosti z r. 1931.

Zaujímá proto po právní stránce souzeného případu odvolací soud úplně stanovisko prvního soudu, které uznává za správné a zákonu odpovídající a nepřipouštějící výkladu, jaký mu dává odvolatel v odvolacím spise.

Právem proto pracovní soud v odpor vzatým rozsudkem žalobu jako neodůvodněnou zamítl.

Stanoví-li kolektivní smlouva, že nároku na placenou dovolenou pozbývají jen zaměstnanci, kteří vystoupili nebo byli propuštěni, nepožívají nároku toho ti, kteří byli dáni na neplacenou dovolenou, poněvadž neplacenou dovolenou se neruší služební poměr. Rozh. prac. soudu v Plzni z 2. IX. 1932, č. j. Cpr 341/32-3, Sb. min. sprav. č. 38.

Žalobce byl zaměstnán u žalované strany jako kovář od 25. června 1923 do 10. června 1932 s týdenním platem po srážkách 264 Kč. Podle kolektivní smlouvy, závazné pro obě strany, byla výpověď z pracovního poměru týdenní, žalobce měl nárok na šestidenní dovolenou, dovolená se platila podle průměrného týdenního výdělku a pro určení dovolení byl rozhodný 1. květen toho roku, ve kterém se dovolená poskytla. Dne 26. března 1932 byl žalobce dán na bezplatnou dovolenou, která trvala až do 10. června 1932, kdy byl z práce propuštěn. Žalobce domáhal se žalobou zaplacení mzdy za týdenní výpovědní lhůtu a za placenou dovolenou.

Žalobě bylo vyhověno z těchto důvodů: Žalobcův nárok na placenou dovolenou je stanoven kolektivní smlouvou pro obě strany závaznou a jak je nesporno, pouze dělníci, kteří před 1. květnem ze závodu vystoupí, nebo jsou propuštěni, požívají nároku na dovolenou, kdežto žalobce byl propuštěn teprve 10. června t. r. Jedině tímto propuštěním a nikoliv dáním dělníkům na neplacenou dovolenou, mohl býti s ním pracovní poměr ve smyslu § 1158 posl. odst. obč. zákona zrušen. Podle kolektivní smlouvy závazné pro žalovanou stranu byla pak žalovaná strana zavázána zaplatiti žalobci dovolenou za šest dnů, poněvadž ještě po 1. květnu 1932 byl v pracovním poměru.

Přední dělník, který vede pracovní knihu a jen nepatrně dohlíží na ostatní zaměstnance, jinak však sám jest převážně zaměstnán ruční prací u stroje, nekoná vyšší služby. Rozh. prac. soudu v Teplicích-Šanově z 3. III. 1932, č. j. Cpr 97/32 a kraj. soudu v Litoměřicích z 21. X. 1932, č. j. Opr 7/32-9, Sb. min. sprav. č. 36.

Podle služební smlouvy byl žalobce zaměstnán u žalované strany jako přední dělník s platem 350 Kč týdně, bezplatným bytem, topivem a světlem. O výpovědní lhůtě bylo stanoveno, že platí zákonná lhůta. Dopisem ze 4. ledna 1932 vypověděla žalovaná strana služební poměr ke

dni 31. ledna 1932. Žalobou domáhal se žalobce pak na žalované náhrady mzdy za dobu do konce března 1932 proto, že se zřetelem na jeho zaměstnání jako předního dělníka dlužno ho pokládati za obchodního pomocníka podle zákona o obchodních pomocnících, takže pak zákonnou výpovědní lhůtou jest 6nedělní lhůta daná ke konci čtvrtletí.

Žaloba byla zamítnuta oběma soudy, odvolacím soudem z těchto důvodů:

Pokud jde o otázku, zda žalobce ve svém postavení jako přední dělník konal vyšší nekupecké služby podle § 1 zák. o obch. pomoc. a zda tudíž mu náleží odměna za dobu až do konce března 1932, zjistil první soud na základě výpovědi svědků F. M. a A. K., že žalobce zastával místo předního dělníka, že převážně pracoval u stroje a že měl dohlížeti na některé pomocné dělníky, a to potud, že jim měl ukazovati práci, že převážná činnost žalobce byla manuální a činnost dohlížetelská zabrala jenom nepatrný čas, při čemž žalobce sám ještě připustil, že pracovní výkon u stroje činil denně 6 hodin. Všeobecný pensijní ústav v Praze odmítl pojistnou povinnost žalobce.

Žalobce v odvolacím spise navrhl svědky J. Č., A. B. a A. E. o té okolnosti, že jeho činnost byla převážně dohlížetelská, ale po výsledku svědka A. B. upustil od svědků J. Č. a A. B. Nutno především poukázati na to, že žalobce neuvedl žádné konkrétní údaje o své činnosti a rovněž ne skutečnosti, ze kterých by bylo lze usuzovati na vyšší nekupecké služby. Tento nedostatek přednesu nemůže býti nahrazen důkazy. Na základě výpovědi svědka A. B. jest zjištěno, že v závodě žalované strany bylo vůbec zaměstnáno jen 10 až 12 dělníků, že žalobce dělníkům přiděloval u obráběcích a jiných strojů práci a je poučován, jestliže žádali nějaké poučení, že žalobce také svědka, když v roce 1925 byl přijat, zaučoval, že svědek — nikoliv každodenně — se dožadoval u žalobce rady, a že zaměstnanectvo u žalované firmy se zřídka měnilo. Žalobce vedl hodinovou knihu, ale když dělníci žádali dovolenou, musil žalobce jíti nejprve k šéfovi, který sám dovolenou určil. U žalované firmy zaměstnaná 3 děvčata obstarávala balení a rozesílání zboží, hlazení a upravování kartáčů a jejich hran. Jestliže tato veškerá činnost se přehledně, plyne z toho, že o vyšší činnosti žalobcově podle § 1 zák. o obchodních pomocnících nemůže býti řeči, neboť vedení pracovní knihy a nepatrná dohlížetelská činnost žalobce nemožou změnit nic na tom, že žalobce byl ve většině sám pověřen jen výkonem manuální práce u obráběcího stroje; není tudíž ani dán předpoklad pro nárok žalobcův.

Obchodního cestujícího na pouhou provisi nelze považovati za osobu, která jest ve služebním nebo pracovním poměru, jestliže firma měla disponovati pouze výsledkem jeho práce, t. j. zakázkami a nikoliv i zástupcovými službami. Nepříslušnost pracovního soudu. Rozh. prac. soudu v Olomouci z 12. V. 1933, č. j. Cpr 123/33-3 a kraj. soudu v Olomouci z 3. VI. 1933, č. j. Opr 17/33-1, Sb. min. sprav. č. 33.

Žalující cestující na provisi domáhal se na žalované straně pro předčasné ukončení služebního poměru bez výpovědi náhrady za jednoměsíční výpovědní lhůtu, která podle průměrné měsíční provise činila 975 Kč.

Soud první stolice odmítl žalobu pro nepřislušnost a uvedl v důvodech:

Ze smlouvy o provisi ze dne 1. ledna 1932 bylo zjištěno, že žádným koncensem (podpisem žalob-

covým) domluvily se sporné strany, že »sämtliche Streitigkeiten aus diesem Verträge werden laut übereinstimmender Vereinbarung der Parteien vor dem ordentlichen Gerichte in Prag durchgeführt«.

Prorogační klausule pozůstává tedy ze dvou prvků: proroguje se jak věcně (rádný soud), tak místně (Praha). Věcná příslušnost pracovních soudů je vylučná a proto ohledně ní je jakákoliv prorogace právně neúčinná. Nic však nebrání, aby strany omezily volbu žalobcovu zůstavenou tomuto dle §u 3 zákona o prac. soudech, zmístněním pouze jediného soudu, jen když je tento místně také příslušný dle §u 3 zák. o prac. soudech. Poněvadž pak obecný soud žalované strany je Praha, je podle volby žalobcovy dovolaný pracovní soud v Olomouci místně nepřislušný, neboť výslovným dojednáním umlouvily strany Prahu také i kdyby šlo o spor služební, měl žalobce podle prorogace žalovat u pracovního soudu v Praze, neboť prorogační klausule mohla by býti právně neúčinná jen do věcné příslušnosti, nikoli co do místní. Z prorogační klausule mohla by tedy za platnosti zákona č. 131/1931 Sb. z. a n. býti stížena neúčinností jen prorogace rádného soudu pro spor služební, není však z ní neúčinné zmístnění do Prahy. Nebylo by tedy ani třeba řešiti otázku, jde-li o spor z poměru služebního čili nic, poněvadž v každém případě je příslušný prorogací zmístněný soud v Praze a nikoliv dovolaný soud v Olomouci.

V daném však případě není dovolaný pracovní soud ani věcně příslušným, neboť z korespondence strany zjistil soud, že nejde o spor ze služebního poměru (a jen takové patří před pracovní soudiště). V daném případě jde o smlouvu provisi, která pro nedostatek zákonné interpretace působivá značné svízele co do podřadění pod poměr služební či někam jinam (o dílo, sui generis, smlouva mezi samostatnými podnikateli atd.).

V souzeném případě je písemná smlouva bezpěcným vodítkem k rozpoznání, že o žádný služební poměr nejde. V odstavci »Sozialversicherung und Steuer« praví se totiž ve smlouvě výslovně, že žalobce není v žádném služebním poměru a v odstavci »Lösung des Provisionsvertrages« se uvádí, že smlouva může býti oboustranně kdykoliv zrušena s okamžitou platností. Z toho je vidět, že vůle stran se nesla k vyloučení služebního poměru a žalobce podpisem smlouvy se tomu podrobil. Na této věci nemůže ničeho změnit, že podle založených příloh byl žalobce pensijně pojištěn, při čemž si platil jen svoji polovici sociálního příspěvku, že žalobce musil podávat zprávy o své činnosti, že mu byl od tovaryň ustanoven týdenní plán k navštěvování zákaznictva, že dostával ohledně návštěv jednotlivých zákazníků přesné direktivy, že vzhledem na jeho pasivní konto bylo mu vytýkáno, že v 19 dnech navštívil jen 8 míst, že byl mu nařízen měsíční obrát aspoň 30.000 Kč, že

dostal příkaz, aby dal ohledně jednotlivých zákazníků informace inspektorovi žalované Šulcovi, že zejména v jednom dopise mluví s ním žalovaná firma úplně tónem zaměstnavatele proti zaměstnanci, což se opakuje i v dopise dalším, kde se žalobci činí výtky a kde se žalobce upozorňuje, že píše na svou služební firmu. Tyto projevy svědčily by sice, že byl žalobce podrobován podřízenosti a vázanosti rozkazům žalované firmy. Treba však zase uvážiti, že jakési prvky služebního poměru jsou obsaženy i v původní smlouvě. Tím však, že strany služební poměr výslovně vyloučily, nemohly potomně nějakou korespondenci změnití to, co bylo jasné mezi nimi písemně domluveno, totiž že o žádný služební poměr nejde a že rozvázání poměru může se státi každého dne, což by přece při služebním poměru nešlo. Při obvyklém rozhranění mezi samostatným obchodním agentem a mezi obchodním pomocníkem co zaměstnancem, jak o něm na př. vykládá Mayer-Grünbergův komentář, nelze přece uměle shledávati více či méně znaků pro služební poměr, když tento písemně výslovnou umlouvu stran byl vyloučen.

Rekursní soud nevyhověl rekursu podanému žalobcem, a to z těchto důvodů:

Podle § 1 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. jsou pracovní soudy vylučně příslušné rozhodovati o sporech z pracovního, služebního nebo učebního poměru založeného soukromoprávní smlouvou mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem.

Jde o to, zda takový poměr tu byl, či nikoliv. Dlužno přisvědčiti prvému soudu, že o takový poměr tu nejde. Obchodního cestujícího na pouhou provisi, jakým nesporně žalobce byl, nelze považovati za osobu nalézající se ve služebním poměru pracovním ev. v poměru obchodního pomocníka, měla-li podle úmyslu stran žalovaná firma disponovati pouze výsledkem práce cestujícího, t. j. zakázkami, nikoli jeho službami. V každém případě, aby tu byl poměr ve smyslu § 1 citov. zákona, musí se předpokládati poměr služební, případně pracovní ve smyslu § 1151 obč. zákona. Podstatným znakem takové smlouvy jest, zda předmětem smlouvy jsou osobní služby a zda jde o mzdu vyměřenou podle času za práci, zda jde o mzdu úhrnkovou, či zda jest předmětem smlouvy výsledek práce, t. j. zakázky. Hlavně tu rozhoduje osobní závislost zaměstnaného v podniku zaměstnavatelově. To vše však strany v písemné smlouvě vyloučily, jak už prvý soud správně zjistil na základě písemné smlouvy z 1. ledna 1932, zejména poměr služební, uznavše v důsledku toho příslušnost rádného soudu v Praze, jemuž se vylučně podrobily.

Nezáleží na tom, že žalovaná firma později po uzavření smlouvy během poměru dalšího snázila se jednostranně a bez souhlasu žalobce porušiti smluvní zásady, ježto rozhodující jest pouze smlouva sama.

Právem tudíž prvý soud pro věcnou nepřislušnost pracovního soudu žalobu odmítí.

Poznámky.

Příslušnost pracovních soudů ve sporech podle zák. č. XLV/1907. (Výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 10. srpna 1934, č. 42.049/34-10.)

Aby se předešlo vadnému používání zákona o pracovních soudech, zvláště co do otázky příslušnosti, budťže soudy upozorněny, že ustanovení o příslušnosti a o řízení ve sporech, obsaže-

ná v zákonném článku XLV/1907, nařízením ministra s plnou mocí ze dne 14. října 1920, čís. 64 Úředné noviny, a ze dne 28. září 1923, čís. 3 Úředné noviny, jsou § 44 zákona o pracovních soudech výslovně prohlášena za zrušená — nehledíc ani k všeobecné derogační doložce, obsažené v první větě tohoto paragrafu.

Vychází 20. každého měsíce. — Předplatné ročně Kč 20.—, s přílohou »Archiv pracovního a sociálně pojišťovacího práva« ročně Kč 32.—, pro předplatitele časopisu »Odborové sdružení československé« Kč 12.—, s přílohou »Archiv pracovního a sociálně pojišťovacího práva« Kč 18.—. Redakce, správa a výpravna v Praze I., Na Perštýně 11. — Majitel: Odborové sdružení československé. — Vydavatel a odpovědný redaktor Rudolf Tayerle. — Řídící redaktor Jaromír Hlaváček. — Tiskem Lidové knihtiskárny A. Němec a spol., Praha II., Hybernská ul. 7.

Novinová sazba povolena řed. pošt a telegr. 208.987-VII-1927. Podací úřad Praha 25.